

NATUURPUNT

Markvallei

Driemaandelijks ledentijdschrift - jrg. 41 - nr.2 - April 2022

VU: Marc Van Opstal, Katelijnestraat 42 - 2320 Hoogstraten | Verschijnt driemaandelijks | Afgiftekantoor Hoogstraten 1 - P802058

Gedaan met een 'stille lente'
't Bieteutje

Natuurpunt Markvallei

Natuurpunt vzw is een vereniging voor natuurbehoud en landschapszorg in Vlaanderen. Met meer dan 130.000 aangesloten gezinnen en 6.000 vrijwillige medewerkers is Natuurpunt de belangrijkste vereniging voor natuurbehoud en landschapszorg in Vlaanderen.

Tot haar kerntaken rekent de vereniging natuurbehoud en -beheer, landschapszorg, beleidswerking, natuurbeleving, natuurstudie, vorming en educatie.

Natuurpunt beheert meer dan 26.000 hectare Vlaamse natuur in 500 verschillende natuurgebieden. De vrijwilligers nemen het initiatief: ze zorgen voor aankoop, beheer en openstelling van natuurgebieden. Daarbij worden ze bijgestaan door professionele ploegen.

Natuurpunt Markvallei is de afdeling van Natuurpunt in de gemeenten Rijkevorsel, Hoogstraten en Baarle-Hertog. Zij werkt met haar vrijwilligersgroep vanuit Bezoekerscentrum De Klapekster in Wortel Kolonie. Hier ontvangt de afdeling zoveel mogelijk mensen die geïnteresseerd zijn in de natuur.

Natuurpunt Markvallei is daarnaast een vereniging. We maken veel plezier samen. We organiseren cursussen, lezingen, wandelingen, uitstapjes, buitenlandse excursies, ... En iedereen is welkom!

Lid worden? Schrijf 30 euro over op rekening BE17 230 00442 3321 met vermelding 'nieuw lid Natuurpunt Markvallei'. Als lid ontvangt u automatisch het nationaal contactblad 'Natuur.blad' en 't Bieteutje. Je geniet

daarnaast van tal van voordelen.

Andere geïnteresseerden kunnen een jaarabonnement op 't Bieteutje nemen door overschrijving van 8 euro op rekening IBAN BE73 8601 1267 3360 van Natuurpunt Markvallei vzw.

Natuurpunt Markvallei is een echte vrijwilligersorganisatie. Van onze meer dan 1200 leden zijn er 250 op één of andere wijze actief. Het zijn ook de leden / vrijwilligers die inhoud geven aan onze werking. Zij werken daarvoor samen in werkgroepen zoals: de gidsenwerkgroep, de werkgroep voor het beheer van onze natuurgebieden, voor studie, voor de financiën van de afdeling, het beheer van De Klapekster of onze fotowerkgroep.

Maandelijks komen vertegenwoordigers van de vrijwilligers bij elkaar om de belangrijkste afdelingszaken met elkaar te bespreken. Wil je zelf ook een handje helpen? Dat kan door te helpen in onze natuurgebieden, in het bezoekerscentrum, via studie- of gidsenwerking of op allerlei andere manieren. Kijk op onze website voor meer info.

Contactgegevens:

BC De Klapekster - Kolonie 41, 2323 Wortel
info@natuurpuntmarkvallei.be
03 383 02 08
www.natuurpuntmarkvallei.be

100% ♻️

CO₂-neutraal gedrukt
op gerecycleerd papier

zwartopwit
duurzaam drukwerk

Giften

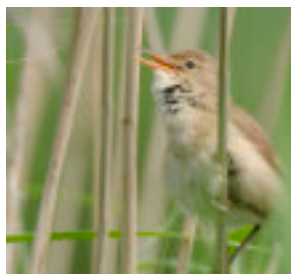
Giften voor de aankoop van natuurgebieden zijn welkom op rekening BE56 2930 2120 7588 met vermelding van de naam en het nummer van het project dat je wenst te steunen.

Giften vanaf 40 euro zijn fiscaal aftrekbaar!

Den Rooy: 7807 - De Halsche Beemden: 7108

Inhoud

- **Voorwoord**
- **Kort Nieuws**
- **Chrypto Chris**
- **Van ijskelder tot vleermuizen-hotel**
- **Paddenoverzet aan de blauwbossen**
- **Voorbij activiteiten**
- **Van 'stille lente' naar een b(l)oeiend landschap**
- **Herinrichting Sas in Sint-Jozef**
- **Boomkikker in de kijker**
- **Gespot**
- **Bart Hoeymans in de kijker**
- **Activiteiten**
- **Draagvlak voor natuur groeit over de grenzen heen**

Op de cover:

Kleine Karekiet in de Aschputten

Foto: Paul Versmissen

Beste vrienden van Natuurpunt Markvallei,

Het voelt als een nieuwjaarsbrief schrijven, het eerste voorwoord dat je neerpent voor het Bieteutje. Op de algemene vergadering in maart kreeg ik van jullie het vertrouwen om voorzitter te worden van deze geweldige vereniging. En dat beschouw ik echt als een voorrecht.

Ik herinner me nog dat ik ergens in de jaren negentig het clubhuis aan de Karel Boomstraat binnenstapte van wat toen de koepel Markvallei heette. De vereniging werd toen getrokken door een 20-tal mensen die echt alles deden. Ondertussen is Natuurpunt Markvallei geëvolueerd naar een volwassen vereniging met natuurlijk de nodige groeipijnen.

Het familiale karakter van de vereniging, waarbij iedereen van alles op de hoogte was, verdween. En dat is niet makkelijk om te aanvaarden, zeker niet voor de mensen die aan de basis stonden. We moeten er daarom op waken dat iedereen betrokken blijft, de info krijgt die hij nodig heeft, dat iedereen welkom is en "ieder zijn ding kan doen" zoals iemand ooit zo mooi verwoordde. Ik wil daarom een oproep doen naar jullie allen. Sluit je aan bij een werkgroep die je ligt. Daar wordt het werk verricht. Kom naar onze maandelijkse afdelingsvergaderingen. Daar wordt alles samengebracht en vind je de info die je nodig hebt.

En dat die werkgroepen leven zie je verder in dit Bieteutje aan onze overvolle activiteitenkalender en de verslagen van de afgelopen activiteiten. Een dynamische vereniging betekent ook dat mensen een andere rol opnemen, en dat is goed! Graag neem ik daarom de fakkel over van Drej, die meer dan 20 jaar Natuurpunt Markvallei mee groot heeft gemaakt. Een dikke merci daarvoor en je werd hiervoor terecht in de bloemetjes gezet op de algemene vergadering!!!! Daarnaast ben ik ook superblij dat Irina Broods de lege stoel van Drej inneemt in de raad van bestuur waarmee we eindelijk een vrouw verwelkomen in ons midden.

Maar, de lente is in het land. Voorjaarsbloeiërs geven het Merkske kleur en de eerste zandbijtjes vliegen rond op de hei.

Wat doen we hier in onze zetel... naar buiten!!!

Nieuwe Voorzitter Natuurpunt Markvallei

Op de jaarlijkse algemene vergadering van NP Markvallei is Bart Royens verkozen als de nieuwe voorzitter. Bart neemt de voorzittershamer over van Drej Oomen die ongeveer 20 jaar voorzitter is geweest van de Markvallei. In die 20 jaar is NP Markvallei uitgegroeid naar een afdeling van Natuurpunt met inmiddels meer dan 1200 leden. Dat is zeker niet in de laatste plaats een belangrijke verdienste van Drej Oomen zo merkte Bart Royens op in zijn eerste toespraak als voorzitter. Hij bedankte zijn voorganger voor zijn geweldige en inspirerende inzet. Drej Oomen blijft zeker nog als vrijwilliger actief binnen NP Markvallei en wij kunnen gebruik blijven maken van zijn brede kennis voor de werking van onze vereniging. In dezelfde vergadering werd Irina Broods uit Rijkevorsel verkozen als nieuw bestuurslid. Wij zijn verheugd dat Irina zich kandidaat wilde stellen. Het vrouwelijk element in het bestuur van de Markvallei wordt hiermee versterkt.

De samenstelling van het bestuur is nu als volgt:

Voorzitter: Bart Royens

Ondervoorzitter: Carlo Van Boxel

Secretaris: Peter Smittenaar

Penningmeester: Marc Van Opstal

Bestuurslid: Irina Broods

Bestuurslid: Koen Verschueren

Bestuurslid: Jos Martens

Pannenkoeken voor de expeditie

Natuurpunt Markvallei heeft opnieuw een team dat deelneemt aan Expeditie Natuurpunt: Den Rooyen Duyt. Op 25 en 26 juni stappen ze respectievelijk 36 en 27 km, van Meerhout naar Diepenbeek. Om geld in het laatje te krijgen denken zij vooral aan de innerlijke mens. In De

Klaepster bieden ze verse soep aan, tijdens de Vroege Vogelwandeling serveren ze een ontbijt en op 8 mei (Koloniehappening) en 6 juni (Rommelmarkt) worden de pannenkoekenvuren aangestoken. Op 4 juni organiseert Den Rooyen Duyt ook nog een kaas- en wijnavond in Bezoekerscentrum De Klaepster.

Handen uit de mouwen in overstromingsgebied

Negentien vrijwilligers van Natuurpunt Markvallei gingen maandag aan de slag in Pepinster. Samen met vrijwilligers van Natagora maakten ze een deel van de oevers van de Vesder proper. Het idee om te gaan helpen in het door rampspoed getroffen Pepinster ontstond in de maandagploeg, dat is een groep vrijwilligers die elke maandagvoormiddag in de natuurgebieden van Natuurpunt Markvallei

beheerswerken uitvoert. Er werd contact gezocht met Natagora, de Waalse zustervereniging van Natuurpunt.

Een vrij grote groep zakte af naar Pepinster en werd er met open armen ontvangen. In het totaal werd 150 kubieke meter afval van de oevers verwijderd. Hier kan de natuur het vanaf nu weer overnemen.

Af en toe eens uitblazen

Het beheerteam van Natuurpunt Markvallei heeft na de februaristormen de handen vol gehad met het verwijderen van de omgewaaide bomen op de wandelpaden. Elke maandagvoormiddag komen de vrijwilligers bijeen om te werken in de natuur. De stormen leidden tot heel wat zaag- en sjouwwerk. Tientallen omgewaaide bomen versperden de wandelwegen. De andere omgewaaide bomen blijven gewoon liggen. In een bos is dood hout immers ook een bron van leven!

Chrypto Chris

Chris De Roover, vrijwilliger van regio Mechels Rivierengebied maakt in zijn vrije tijd graag puzzels. De puzzels die hij voor hun ledentijdschrift gemaakt heeft, wil hij graag delen met andere afdelingen, iets waarin wij natuurlijk wel geïnteresseerd zijn.

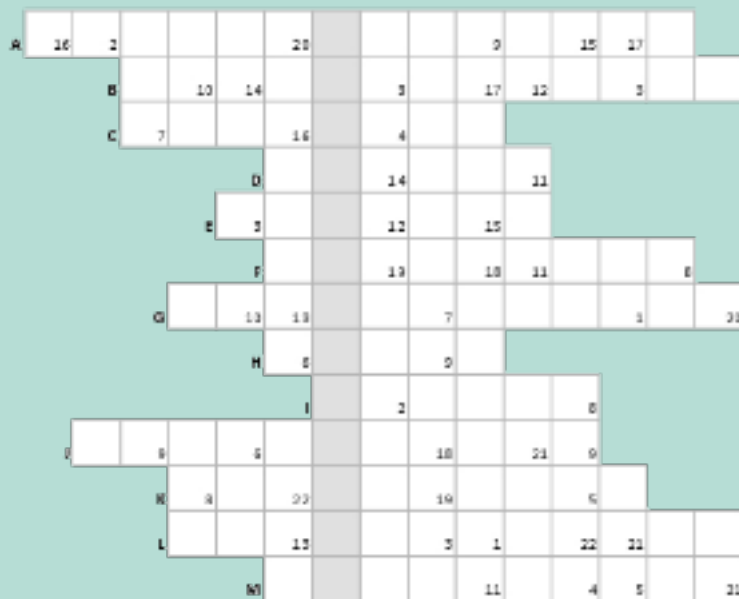
Hieronder vinden jullie zijn tweede opgave. Als je de cryptische omschrijvingen gevonden hebt, dan vind je met de eerste letters een natuurelement.

Als je hulp nodig hebt, kan je op pag. 8 onderaan alvast enkele hulpletters vinden die je vakjes met de cijfers kan plaatsen.

De volledige oplossing staat op pag. 16, maar niet te snel gaan kijken... Veel succes!

Nog meer speelplezier? www.cryptochris.be

- A. De pap van Beatrix en Mathilde
- B. Maja leeft uitsluitend in het verleden, ze is een ...
- C. Ijverige Maja
- D. Bijgeluid
- E. Maja de Papaja
- F. Bloem in de wind
- G. Het kacheltje van Maja
- H. Vrouwelijke steekwapen
- I. Langharige Maja
- J. Imagovorming
- K. Voorjaarstrip naar de moestuin
- L. De bestuiving van gewassen is vooral een ...
- M. Horen bij de bijtjes

De Gruun Plastronnekes

Natuurgidsen van Natuurpunt Markvallei organiseerden bij de start van de lente opnieuw verschillende wandelingen onder de noemer "Dag van de Grune Plastron".

Met die activiteiten wil Natuurpunt Kempen de start van de lente in de (groene) verf zetten. In verschillende natuurgebieden in onze afdeling werden de wandelingen georganiseerd. Na afloop verzamelden een groot deel van de gidsen in Bezoekerscentrum De Klapster om nog even te verbroedern.

En ook Boen heeft de gruneplastronnekesdag niet aan zich laten voorbijgaan.

VAN IJSKELDER TOT VLEERMUIZENWINTERHOTEL

Lang vóór er mechanisch kon gekoeld worden wilden kasteel- en andere heren 's zomers niet verstoken blijven van een ijsje. Zij bouwden ondergrondse constructies waarin bij wintertijd ijsblokken werden gestouwd om etenswaar te koelen of voor verderf te vrijwaren. Zij bouwden 'ijskelders' om het winters natuurijs tot in de zomer te bewaren. Die evenwel hun reden van bestaan verloren bij de opkomst van ijsfabrieken, diepvriezers en koelkasten. En voor zover ze nog bestaan soms een spontane herbestemming vonden als overwinteringsplaats voor o.a. onze vleermuizen. Hun permanente duisternis, hun stabiele lage temperatuur en hoge vochtigheidsgraad zijn uiteraard niet vreemd aan de keuze van vleermuizen om er hun winterslaap door te brengen.

Een korte historie

Hoewel de oudste sporen van ijskelders terug te leiden zijn naar Mesopotamië (nu Irak) zowat 2000 voor Chr., dateren de meeste ijskelders in West-Europa uit de 19de eeuw. Nadat o.a. de Chinezen, de Japanners, de Grieken en de Romeinen ons in deze al waren voorgegaan. Ook eerder al had de Engelse koningin Henrietta Maria (van Franse komaf zijnde) ergens rond 1630 het gebruik van ijsjes via het Franse Hof naar het Engelse gebracht. En had de Engelse koning Karel III al een ijskelder laten graven in het Londense St. James' Park.

Omwille van de hoge eraan verbonden kosten zijn ijskelders meestal terug te vinden op kasteeldomeinen, bij abdijen, slachthuizen, brouwerijen, kazernes... Naast een benodigde ruimte en de bouwkost was er nogal wat personeel van doen voor het hakken / zagen, het vervoer naar en het stapelen in, van de ijsblokken. Hetgeen uiteraard niet tot eenieder's mogelijkheden behoorde. Om een en ander te faciliteren ontstond er dan ook tijdens de 19de eeuw een levendige handel in Noords ijs waarbij vanuit ijsrijke landen het koude goedje per schip naar meer zuidelijke steden werd gevoerd. Zo zijn er bijvoorbeeld in Sint-Gillis nog grote ijsopslagplaatsen bewaard gebleven van waaruit het ijs naar kleinstedelijke ijskelders kon verdeeld worden.

Constructie

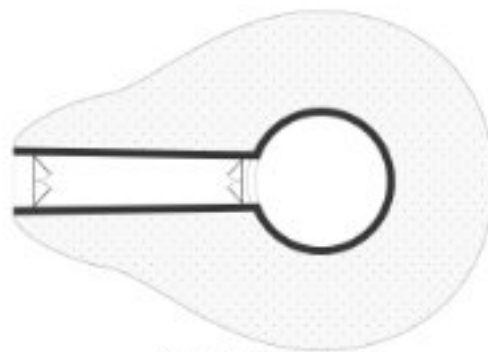
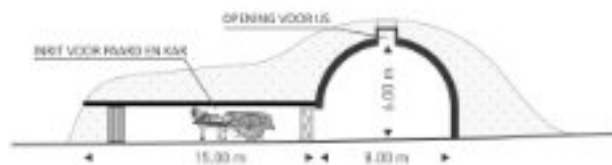
Vanzelfsprekend diende de constructie van een ijskelder de nodige klimatologische omstandigheden te bieden om de koude ijslucht zo lang als mogelijk vast te houden. Hoewel we op het terrein kelders ontmoeten in alle mogelijke vormen, maten en gewichten, bestaan de meeste ijskelders uit een overkoepelde tonvormige bakstenen

Een foto van de voormalige Hoogstraatse ijskelder vóór 1915. Collectie Stedelijk Museum Hoogstraten.

constructie geheel of gedeeltelijk in de grond ingegraven. In de nabijheid van een plas, een vijver of sloot waaruit in de winter het ijs kon worden gewonnen. Voor de isolatie en om als 'kelder' te worden gecatalogeerd werd het gehele bouwwerk met een aardlaag overdekt wat zich in het landschap tot een heuvelachtig uitzicht vertaalt. Veel ijskelders waren in de top van de koepel voorzien van een opening waarlangs het ijs kon worden ingebracht zonder dat bij geopende deuren grote luchtstromen werden verwekt. Verder werd er voor de afvoer van het smeltwater het nodige voorzien, en waren er om het ijs 'droog' te houden afsluitbare verluchtungskokers ingebouwd.

In België zijn er zo'n 500 ijskelders bewaard gebleven. Al of niet gerestaureerd en/of al dan niet meer specifiek ingericht als overwinteringsplaats voor vleermuizen. Op

IJSKELDER MET RUIME TOEGANG
(Kolonie Hoogstraten (kasteel))

Een grafische reconstructie. Merk de lange toegang (noordwaarts gericht en gecompartmenteerd) voor de geleidelijke thermische overgang. (Tekening uit De Hoogstraatse Maand.)

het grondgebied van de stad Hoogstraten zijn/waren er 4 ijskelders.

De grootste bevond zich op de Bosuil op een 400-tal meter van het Hoogstraatse kasteel, vandaag het Penitentiair Centrum. Gebouwd (jaartal niet bekend) door Niklaas Leopold van Salm-Salm, cirkelvormig met een doormeter van 8 meter en een hoogte van 6 meter in de top van de koepel. Goed voor de opslag van 200 m³ ijs. Aan de noordzijde was de kelder toegankelijk via een 15 meter lange gang, breed en hoog genoeg om aan- en afvoer met paard en kar mogelijk te maken. Het eeuwig leven was de kelder evenwel niet beschoren. Bij de verkoop in 1854 liet koper pastoor Lievens van Minderhout de kelder afbreken. Tenminste er werd een poging ondernomen. Het bouwwerk was zo solide dat de sloop werd gestaakt en pas in 1913 werd voleind door Jef Vermeiren die met de hulp van zijn 3 zonen de structuur wél tegen de grond kreeg. Enkel een gedenksteen getuigt nog van het eertijdse bestaan van de kelder.

Een 'relatief' goed bewaarde ijskelder vinden we nog op het domein van de Vondelhoeve in Meerle. Een van de vele modelboerderijen die destijds gebouwd werd door E. Jacquemyns (1806-1874), een scheikundig ingenieur in de katoenfabriek van de familie Voortman uit Gent wiens Meerlese eigendommen evenwel verkocht werden in 1891. De ronde kelder is van hetzelfde type als deze bij het Hoogstraatse kasteel, maar kleiner. Hij heeft een doormeter van 6 meter, is 3 meter hoog en heeft een korte inkom. Ooit hebben er plannen bestaan om de kelder te restaureren, maar daar is het dan ook bij gebleven. Voor zover bekend

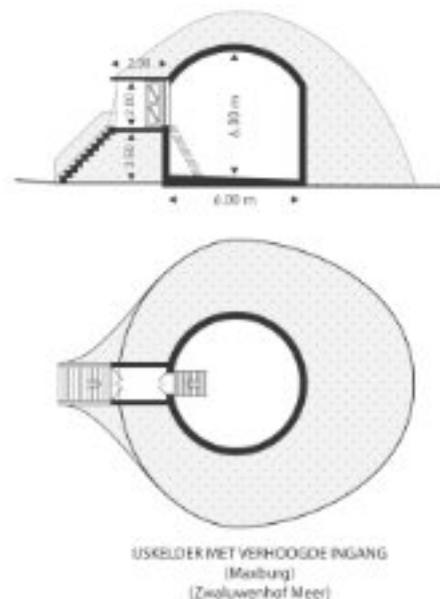

Het restant van de ijskelder bij de Vondelhoeve te Meerle. Foto redactie.

wordt het restant van de kelder niet door vleermuizen opgezocht.

Een tweede nog intacte ijskelder bevindt zich in het park van het Zwaluwenhof in Meer, gebouwd in 1904 door de Antwerpse bankier John C. Lijsen, de man van de John Lijsenstraat. In tegenstelling tot de kelders op de Bosuil en de Vondelhoeve is de Zwaluwenhofkelder niet toegankelijk vanaf het gelijkvloers. Eerst dient een trap te worden beklommen om dan via een gang en de afdaling langs een ladder de vloer van de kelder te bereiken. Deze voormalige ijskelder is niet interessant voor vleermuizen vermits hij momenteel in gebruik is als wijnkelder.

Een vierde ijskelder op het Hoogstraatse grondgebied is te vinden op 'Maxburg' in Meer, genoemd naar de bouwheer 'Max' imiliaan Van den Bergh. De kelder is van hetzelfde type

Een grafische reconstructie van de kelders Zwaluwenhof en Maxburg. (Tekening uit De Hoogstraatse Maand.)

als deze in het Zwaluwenhof, maar groter, en volledig in verval. En dan ook niet interessant voor vleermuizen.

Hotel Vleermuizen

De reden dat vleermuizen voor hun overwintering graag gebruik maken van ijskelders is te verklaren door het uitermate geschikt intern klimaat. Voor het bewaren van het ijs was het nodig dat de uitwisseling van warme buitenlucht (in de zomer) en de koude binnentemperatuur zo minimaal mogelijk was, op deze manier verkreeg men een stabiele temperatuur in de ijskelder. Daarom hebben de ijskelders veelal een vrij specifieke constructie die als voornaamste doel had de luchtstroming te minimaliseren. In de ideale ijskelder komt de buitenlucht binnen door de verschillende openingen zoals vul- en verluchtingsgaten, deurkieren... De lucht zakt naar het diepste punt waar het ijs werd bewaard maar waar ook vanuit de grond de lucht wordt opgewarmd. Deze warme lucht gaat stijgen langs de wanden tot aan het plafond. Het is dus zaak om deze opwarming zo laag mogelijk te houden door de luchtstroom in een juiste balans te houden.

Een belangrijke bijkomende voorwaarde om een stabiele interne temperatuur (0-10 °C) te handhaven is dat de aardlaag boven op de koepel voldoende dik moet zijn. Indien dit niet het geval is treedt er warmtewisseling op via de wand van de ijskelder door opwarming bij zonneschijn en afkoeling bij koude temperaturen. Hierdoor kan ook het gebufferde maar vooral het stabiele klimaat verdwijnen dat vleermuizen verkiezen. Door de bank volstaat een aardlaag van minstens 40 cm om temperatuurwisseling langs die weg tegen te gaan. Om opwarming door de zon te verhinderen kunnen schaduwrijke bomen of struikgewas op de bedekkende aarde worden aangeplant.

Droge ijskelders zijn bij vleermuizen niet in trek. Zij behoeven een relatieve hoge vochtigheidsgraad. Ijskelders werden omwille van de ijswinning meestal aangelegd in de

De Nieuwe betaalbare Tuinklomp

100% waterdicht - natuurlijk rubber - Comfortabel
Zowel voor heren als voor dames in diverse kleuren

€ 39,90

- 10%

Natuurpuntleden

Uw Tuin en Dier

Uw Tuin en Dier

LAURIJSSSEN MINDERHOUT
- www.uwtuinendier.com -

omgeving van vijvers of beken. In een op zich al vochtige omgeving. En zoals al gezegd, de warmere lucht in de kelder gaat van onderaf stijgen en in aanraking komen met de koude lucht, en zal condenseren. Goed voor de relatieve vochtigheidsgraad. Ook insijpelend regenwater via de aardlaag zal helpen.

In België zijn er dus zo 'n 500 tal ijskelders bewaard gebleven. Voor een groot deel worden 115 van deze kelders door de vleermuizenwerkgroep van Natuurpunt in de winter geregeld op vleermuizen gecontroleerd. Voor sommige van die locaties bestaan er al telreeksen sinds 45 jaar.

Geen ijskelders in Wortel-Kolonie? Dan bouwen we er toch eentje.

Voorbij de Klapenster, en even verder dan de afslag naar Bootjesven zal uw aandacht gewekt worden door een flankerend infobord dat verwijst naar de achtergelegen aanwezigheid van een 'vleermuiskelder'. Een vleermuiskelder? Ja zeker, en gebouwd naar aanleiding van een onderzoek gevoerd in het kader van het natuurbeheersplan van Wortel-Kolonie. En waaruit bleek dat met name de dreven en oudere bossen nogal wat populaties vleermuizen huisvesten. Die stevast migreren tussen hun zomer- en overwinteringsgebied. Wat in 2019 leidde tot het besluit om een vleermuiskelder te bouwen als alternatief overwinteringsgebied. Die, zoals achteraf werd vastgesteld, niet alleen van nut schijnt te zijn voor vleermuizen, maar evenzeer voor diverse amfibieën zoals de gewone pad en de bruine kikker. Naast diverse watersalamanders zoals de Alpenwatersalamander, de kleine watersalamander en de zeldzame kamsalamander. Om nog niet te spreken van zowel dag- als nachtvlinders, de dagpauwoog, het roesje, de hopsnuituil...

We hadden het er al over, bij de bouw van een vleermuiskelder is de creatie van een optimaal binnenklimaat van het grootste belang. De eerder opgesomde diersoorten zijn zeer kritisch voor een permanente koele temperatuur en hoge luchtvochtigheid. De constructie is daarom opgebouwd uit een vloerplaat waarop metselwerk van betonblokken is opgericht met overwegend open voegen (spleten) die een veilige winterverblijfplaats kunnen bieden aan genoemde diersoorten. Hier en daar kunnen op de wanden bijvoorbeeld snelbouwstenen worden aangebracht wiens openingen eveneens voor winterhuisvesting in aanmerking kunnen komen.

De bouw heeft de vorm van een slakkenhuis die een geleidelijke overgang toelaat van vochtig naar minder vochtig om de dieren de gelegenheid te bieden de voor hen meest geschikte habitat op te zoeken. Het slakkenhuis wordt overwelfd door omgekeerde betonnen mestroosters waarop een worteldoek en een vloer van betondallen is geplaatst. Het geheel verdient de benaming 'kelder' doordat de

De vleermuizenkelder in Wortel-Kolonie.. Foto redactie.

constructie afgedekt is met een 1 meter dikke laag aarde. Wat een permanente regenwaterinsijpeling mogelijk maakt, nodig voor de luchtvochtigheid.

Vleermuizen worden snel verstoord in hun winterslaap en verbruiken dan in waakmodus levensbedreigend veel energie. Daarom dient men bij de telling (max. 2 x per winter) uiterst voorzichtig en snel te werk te gaan. Begrijpelijkerwijs is de kelder dan ook absoluut niet toegankelijk voor het publiek. En is hij ook min of meer vanuit de Koloniedreef aan het oog onttrokken. Maar, en omdat wij het waren, kregen we van Bart Hoeymans (Natuur en Bos) hoogst uitzonderlijk een rondleiding. Afgelopen zomer, bij afwezigheid van de vleermuizen. Die er, zo blijkt, heel wat tijd overheen laten gaan vooraleer ze dergelijke

De vleermuizenkelder in Wortel-Kolonie. Plan. Tekening Natuur en Bos.

kelders gevonden hebben. Tijdens de winter 2020-2021 hadden slechts 3 vleermuizen de weg naar hun kelder in Wortel-Kolonie gevonden. Maar, volk trekt volk.

Meer weten

Voor diegenen die meer info wensen over ijskelders en vleermuizen is er de brochure 'Cool! Van ijsberg tot winterhotel' uitgegeven door de dienst erfgoed van de provincie Vlaams-Brabant – www.vlaamsbrabant.be/erfgoed.

Wie geïnteresseerd is in de tellingen uitgevoerd door de vleermuizenwerkgroep van Natuurpunt kan mailen naar vleermuizen@natuurpunt.be (Kris Boers).

Auteur: Nand Doms

Hulp bij de cryptopuzzel nodig?

6A / 15B / 3D / 9E / 18F / 20G / 12H / 1I / 5J / 16K / 8L / 11M / 22N / 2O / 17R / 21S / 4T / 19U / 13V / 7W / 10Y / 14Z

Wij binnen 10 jaar?

Dit is het moment om

je voor te bereiden

Wist je dat je kan bijdragen aan een betere toekomst en tegelijk je kapitaal kan optimaliseren door duurzaam te beleggen?

Meer info bij je ING-kantoor in Hoogstraten of op ing.be/duurzaam-beleggen

Aanbod voor beleggingen, investeringen en/of verzekeringen onder voorbehoud van aanvaarding door ING België. (of in dit geval door de betrokken verzekeringsmaatschappij) en mits wederzijds akkoord. De voorwaarden en bepalingen (reglementen, tarieven, document met essentiële beleggersinformatie en alle bijkomende informatie) zijn verkrijgbaar in uw ING-kantoor of op www.ing.be. ING België nv – Bank – Vennootschapszetel: Marnixlaan 24, B-1000 Brussel – RPR Brussel – Btw: BE0403.200.393 – BIC: BBRUBEBB – IBAN: BE453109 1560 2789. Verantwoordelijke uitgever: Sali Salieski – Sint-Michielswarande 60, B-1040 Brussel. 03/2022.

Bij Houtzagerij Van Erck krijgt de boom een nieuw leven als VLOERPLANK.

massief eiken kwaliteitsvloeren

verschillende breedtes en diktes

plaatsing door vakmensen mogelijk

voor doe-het-zelvers uitgebreide leginstructie

scherpe prijzen

rechtstreeks van zagerij naar particulier.

Van Erck NV

Paddenoverzet Aan de blauwbossen

Op 22 februari 2021 kregen we een mailtje van een bezorgde bewoner van de Blauwbossen, Joke Van Gils. Al verschillende dagen werden er vele padden doodgereden bij het oversteken van de straat. En het rare was, ze kropen van oost naar west en van west naar oost.

Iets voor ons beheerteam, dacht (toen nog voorzitter) Dreij en wij kregen dit mailtje in onze box. Op de vergadering van de werkgroep beheer besloten we om hier naar een oplossing te zoeken. Bart Hoeymans, boswachter bij ANB en notoir amfibieënkenner, werd ingeschakeld.

En hij bevestigde het verhaal van Joke: vele padden lagen er dood bij... De meeste slachtoffers waren niet plat maar het gevolg van tegen de onderkant van de wagen te kwakken (door luchtwervelingen die ontstaan bij snel rijden). Hij dacht wel dat de gemeente bereid zou zijn om hier iets aan te doen.

Echter, vanwege de toch al ver gevorderde paddentrek op dat ogenblik, hebben we besloten dat het voor het overzetseizoen van 2021 te laat was om in actie te komen, maar voor 2022 moet er iets geregeld kunnen worden.

Tijdens ons overleg in september 2021 met het college, kaartten we het probleem aan. Zij waren bereid om ons te helpen, maar de overzet moest wel gebeuren, en wie wil dat op zich nemen? Eén persoon of een soort beurtrol? Om hier beter zicht op te krijgen hebben we contact opgenomen met Joke. Zij en haar gezin waren enthousiast om dat op zich te nemen. Dus, lagen alle puzzelstukjes op tafel en zijn we verder aan de slag gegaan.

Na een bezoek ter plaatse, bestelde de stad de materialen in de loop van december. Op 14 februari heeft de maandagploeg de schermen geplaatst. Ondanks het hevige stormweer van de weken daarna, zijn er slechts een paar schermen weggewaaid, goed geplaatst dus!!!

De emmers lieten nog wat op zich wachten, maar de putten waren al gegraven, dus de padden konden wel al geraapt worden. Begin maart hebben we de emmers geplaatst en kon de paddentrek echt van start gaan!!! Na de koude nachten van begin maart, was het wachten tot 10 maart toen de trek echt op gang gekomen is. Er zijn uiteindelijk meer dan 800 padden, en enkele kikkers en Alpenwatersalamanders overgezet van oost naar west en van west naar oost!!!

Hartelijk dank, stad Hoogstraten, de maandagploeg beheer Natuurpunt Markvallei en natuurlijk Joke met haar familie!!! Dat bewijst dat als je de handen in elkaar slaat er heel mooie dingen kunnen gerealiseerd worden, tot meerdere eer en glorie van de padden!!!

Excursie weidevogels

Klusploeg op maandag

Grote vogelweekend

Grote vogelweekend

De voorbije maanden in beeld

Gruun plastronnenwandeling

Cursus erfgoed

Pepinster opruimers

klusploeg

Cursus Mossen

Pepinster opruimactie

De Gruun Plastronnekes

Paddenoverzet

wandelen, natuurbeheer, genieten,...

Hersteld laarzenpad

Algemene Vergadering

OPROEP

Leuke foto's van activiteiten in onze afdeling mogen doorgestuurd worden naar verschraegen.wim@telenet.be.

Foto's verschijnen op zowel onze site als op de facebookpagina van Natuurpunt Markvallei. En misschien ook in deze overzichtsrubriek!

10% korting

op alle wandelschoenen van Lowa en Regatta en op de wandelkousen van Bridgedale
op vertoon van uw lidkaart van natuurlandpunt.

FRAMANDI

Schoenen - Lederwaren

Vrijheid 71 & 83, Hoogstraten, 03 314 11 84

Van een 'stille lente'

naar een b(l)oeiend landbouwlandschap

Gebaseerd op: Natuur & Landschap 2021/1 Natuurpunt Oost-Brabant – Bewerking: Stan Geysen en Stijn Leestmans. Foto's Wim Verschraegen / Senne Verschraegen / Geert Brosens

In 1962 publiceerde Rachel Carson haar ophefmakende boek 'Silent Spring', in het Nederlands vertaald als 'Dode Lente', waarin ze een lente zonder vogels en hun zang beschrijft veroorzaakt door het gebruik van pesticiden. Ze had het over een onzichtbaar deken van pesticiden dat over het landschap uitgespreid lag. Toen ging het over direct toxische producten die acuut voor vergiftiging zorgden. Hoewel daar de excessen (vermoedelijk) van zijn weggewerkt, is het verder verstillen van de lente sindsdien veel sluipender maar ook veel structureler gegaan. Die 'stille of dode lente' is nu een feit geworden in het grootste deel van het akkerland. Nog altijd door het gebruik van schadelijke gewasbeschermingsmiddelen samen met het verdwijnen van perceelsranden, kleine landschapselementen en overhoeken, met de vorming van grotere percelen zonder vruchtafwisseling, het ontbreken van resten van de oogst op de velden. Silent Spring is de situatie waarin we verzeild zijn geraakt.

We moeten hier lessen uit trekken en een gedurfd beleid voeren om dit te keren. Effectieve maatregelen voor een echt probleem, en niet zoals in het verleden halfslachtige of schijnmaatregelen die weinig resultaat opleveren, zoals dat vaak gold voor de laagdrempelige en kortlopende beheerovereenkomsten. We weten zeer goed hoe het anders kan. Een echt beleid is mogelijk. Meer zelfs, het is een opdracht voor de korte termijn: de kale landbouwvlaktes omtoveren tot een eldorado van leven en zorgen dat dit ook goed en relevant is voor de boer. Biodiversiteit kan op die manier ook de levensverzekering worden van onze voedselproductie. Want op dode aarde blijven de opbrengsten weg. Die terugkeer naar een levend landschap is een bereikbaar doel en kan zelfs binnen de komende planperiode van het Gemeenschappelijk Landbouwbeleid (GLB) 2023-2027 al voor de omkering zorgen. In de onderstaande bijdrage worden daar concrete bouwstenen voor geleverd.

Akkervogels en akkernatuur verdwijnen

Bij de coronawandelingen hebben de mensen zeker het tireliere-tireliere van de veldleeuwerik gemist, tenminste, als ze daar nog herinneringen aan hadden. Want de jongeren van vandaag kennen alleen het huidige landbouwlandschap dat voor hen het referentiekader geworden is. Daar speelt het 'shifting baseline syndrome'. Wat niet weet, niet deert. Wat wél telt, is dat mensen vaak pas een geluid opmerken en missen wanneer ze het niet meer horen – he, vroeger zongen hier toch vogels?

Vogels van het boerenland zijn sterk bedreigd. De ringmus was vroeger een algemene soort, nu een rode lijstsoort. Dat geldt nog meer voor bv. de zomertortel en grauwe gors. Met de kievit en de patrijs gaat het ook bijzonder slecht. De veldleeuwerik kon je vroeger vanop één plaats met 5 zangposten tegelijk horen tierelieren boven de velden. Nu is hij een zeldzaamheid geworden en staat op de rode lijst. De grauwe gors gaat - behoudens drastische maatregelen - de ortolaan, een andere soort van het cultuurlandschap, achterna: nl. status uitgestorven.

Zeker de echte soorten van het **open akkerlandschap** (OLA-soorten: zie kader Akkervogels in soorten) zijn de soorten die op dit ogenblik het meest achteruit gaan. Dat geldt niet alleen voor de typische vogels van het open akkerlandschap zoals de grutto, de gele kwik, de veldleeuwerik, de graspieper en de kievit. Het geldt evenzeer voor de akkerflora: echte korenbloem, klaproos, kamille en hoge grassen zijn drastisch teruggefallen. Om nog niet te spreken van de typische akkerkruidengemeenschappen die gewoon verdwenen zijn. Uit onderzoek blijkt dat zowel het aantal soorten insecten drastisch afgenomen is als de biomassa aan insecten met meer dan 75% teruggefallen is t.a.v. de jaren tachtig. De akkergebieden zijn als het ware groene woestijnen geworden. Wist je dat er tegenwoordig meer biodiversiteit te vinden is in de (voor)stedelijke gebieden dan in vele landbouwgebieden?

Ook de soorten van het **agrarisch landschap met kleinschalige landschapselementen** (KLA-soorten: zie kader Akkervogels in soorten) zoals geelgors, koekoek, kneu, patrijs hebben het moeilijk in het boerenland en vechten tegen de rode cijfers. Op vele plaatsen in Vlaanderen is de geelgors verdwenen uit zijn van oudsher klassieke bolwerken. Gelukkig hebben we in de Vallei van het Merkske nog een bolwerk voor deze soort, waar de soort het goed doet (zie nieuwsbrief Merkske – maart 2022 - <https://www.natuurpuntmarkvallei.be/nieuwe-nieuwsbrief-merkske/>). In de rest van de Noorderkempen is de geelgors zo goed als verdwenen.

De Koekoek hoorde je 20 jaar geleden vrijwel overal in de regio tijdens de maanden mei en juni. Het is een soort die zijn eieren legt in nesten van andere vogels. Heggenmussen, rietzangers, karekieten en kwikstaarten zijn de favoriete soorten om in nesten eieren te leggen. Maar gezien het agrarische landschap steeds doodser en leger wordt is het voor de koekoek ook uitwijken naar de grotere natuurgebieden in de Noorderkempen waar biodiversiteit levendig is.

De kneu is een typische zaadeter en is niet afhankelijk van zuiderse overwinteringsgebieden. Vroeger kon je eind april op elke weideafsluiting hele groepjes zingende en taterende kneus waarnemen die zich te goed deden aan de zaden van de paardenbloem. Met het verdwijnen van de paardenbloem in het agrarisch landschap is het ook voor de kneu steeds moeilijker om te overleven.

BEKIJK HIER DE VERREKIJKERS

ALTIJD OPEN OP:
WWW.OPTIEKDOMINIEK.BE

Maandag t.e.m. vrijdag 09.00 - 12.30u en 13.30 - 18.00u • Zaterdag 09.00 - 17.30u

Kader 1: Akkeruogels in soorten

OLA-soorten: soorten van open landschappen

Veldleeuwerik, Grutto, Gele kwikstaart, Kievit, Wulp, Scholekster en Graspieper verkiezen open landschappen zonder opgaande begroeiing als bomenrijen en bosjes. De achteruitgang bij deze groep is zeer sterk.

KLA -soorten: soorten van kleinschalige landschappen

Soorten als Geelgors, Ringmus, Patrijs, Zomertortel, Holenduif, Kneu, Blauwborst, Grasmus verkiezen eerder kleinschalige landschappen met struwelen, rietkragen, houtkanten, ruigten met struweel in de perceelsranden en overhoeken. In deze ruigten vinden we ook Roodborsttapuit.

Het boerenland (akkerland) terug omtouwen tot een eldorado van leven

Het is mogelijk om van het boerenland terug een bruisend land vol van leven te maken. De kansen en instrumenten zijn aanwezig (zie kader Gemeenschappelijk Landbouwbeleid en kader Vlaams Strategisch Plan Gemeenschappelijk Landbouwbeleid). Het is kwestie om deze instrumenten ook efficiënt en effectief te willen inzetten en van de uitrol van de maatregelen een **zaak van algemeen belang** te maken. Dat kan door het niet langer over te laten aan een technisch besloten korps van landbouwdeskundigen die nauw verbonden zijn aan de Boerenbond(familie) en maar één doelstelling hebben: nl het landbouwbeleid met de schaalvergroting en de verstengeling met de agro-industrie zoveel mogelijk te laten zoals het nu is. Business as usual. Het vraagt moed en inzicht om landbouwers te verleiden en te ondersteunen tot **regeneratieve landbouw** die ons spaart van het verstikkende deken van pesticiden en stikstof. Maar de meerwaarde hiervan moet landbouwers goed in de oren klinken. Met een landbouwgebied dat terug gonst van het leven, groeit ook het perspectief om aan draagvlak en respect te winnen die tot in de portefeuille kan gevoeld worden.

Perspectief Europese biodiversiteits- en Landbouwstrategie (F2F)

Het voortschrijdend inzicht over de nood aan een groene omslag in ons landbouwbeleid groeit gestaag. Het twee jaar geleden goedgekeurde Europese biodiversiteitsstrategie en de landbouwstrategie F2F ('Farm to Fork'

of 'Van boer tot bord') geven hier een hoopgevend perspectief. Het voorstel is om **30 % van de landoppervlakte** te bestemmen tot natuurgebied, en binnen het agrarisch areaal 10% ruimte voor natuur te voorzien. Lees goed: binnen het akkerareaal 10% niet-productieve ruimte met een natuurfunctie: Space for Nature (S4N)! Daarnaast zou ook het gebruik van **pesticiden** en gewas-beschermingsmiddelen met 50% moeten verminderen. Dit aangevuld met de uitrol van de Europese Green Deal, die op weg naar een koolstofvrije economie een **reductie van minimum 55% klimaatgassen** als tussendoel voor 2030 vooropstelt.

Daarom is het cruciaal dat ook de landbouwsector haar praktijken en grondgebruik bijstelt en afstelt op het reduceren van de uitstoot van broeikasgassen. Naast bossen zijn het vooral **veengebieden en natte graslanden**, tenminste als ze nat

blijven, die veel koolstof opslaan in de bodem. Immers: nat houden ze koolstof vast en droog geven ze koolstof af. Reden genoeg om rigoreus onze veengebieden en valleigraslanden strikt te beschermen en te zorgen dat valleien en veengebieden nat blijven. Reden genoeg ook om niet langer toe te laten dat ze omgeploegd worden onder druk van de agro-industrie en grondspeculatie (een akker is landbouweconomisch beschouwd immers meer waard dan een grasland).

Schone intenties moeten omgezet worden in concrete maatregelen. De impact op de toekomst van de Vlaamse landbouw en ons platteland is immers enorm. Daar ligt dan ook het grote probleem, nl. dat de Biodiversiteitsstrategie, de strategie 'Van boer tot bord' (F2F) en de Green Deal nog onvoldoende concreet vertaald zijn in het huidige Vlaams Strategisch Plan als toepassing van het Europees Gemeenschappelijk

Kader 2: Gemeenschappelijk Landbouwbeleid (GLB)

Het landbouwbeleid wordt bepaald door het Europees **Gemeenschappelijk landbouwbeleid (GLB)**.

Het Europese gemeenschappelijk landbouwbeleid of GLB is het plan dat de voorwaarden regelt voor de financiële ondersteuning van landbouwers in de EU. Elke 7 jaar wordt een nieuw GLB opgemaakt. Het is een belangrijke richtinggever voor de hele sector. De geschiedenis van de landbouwpolitiek was er sinds de twee wereldoorlogen en tot 2020 één met het accent op voedselvoorziening en de bestrijding van tekorten.

Het GLB streefde dan ook telkens naar een zo groot mogelijke productiviteit met een sterke focus op technische innovaties. Maar in de praktijk heeft dat geleid tot overproductie, vervuiling, schaalvergroting, een kapitaalintensief type van landbouw en een kaalslag wat het aantal landbouwers betreft. Een herziening van die visie bleef decennialang uit, met alle gevolgen vanden dien voor biodiversiteit, bodemkwaliteit, luchtkwaliteit en waterkwaliteit.

In mei 2021 werd het nieuwe Europese GLB afgeklopt dat in 2023 moet ingaan. Een nieuw gegeven was dat dit plan een groot deel van de beslissingsmacht aan de lidstaten liet.

Hiermee kunnen nationale overheden samen met lokale autoriteiten en andere betrokkenen het GLB afstemmen op de **behoeften van hun eigen landbouw-gemeenschappen**. Het nieuwe GLB is ook het meest milieuvriendelijke tot nu toe: een **kwart van de rechtstreekse betalingen** is voor **groene** landbouwpraktijken.

Het GLB bestaat uit 2 pijlers: pijler 1 met de inkomenssteun en marktordening met het zwaartepunt van het budget, en pijler 2 met het plattelandsbeleid waaronder o.m. de beheerovereenkomsten.

Het GLB zou moeten bijdragen aan de ontwikkeling van een toekomstbestendige en innovatieve landbouw in balans met natuur-, milieu- en klimaat. Ondertussen heeft de Commissie Von der Leyen zowel een Green Deal, een Biodiversiteitsstrategie en een 'Farm to Fork'-strategie uitgeschreven. Maar het GLB 2023-2027 zelf (2021-2022 wordt een overgangperiode) mikt weliswaar al iets meer op vergroening en duurzaamheid in de landbouw maar zet nog steeds veel te weinig in op de doelen van Blue Deal, Biodiversiteitsstrategie en 'Farm to Fork'. De hoop is dus gevestigd op de lidstaten om de weinige groene ambities uit het beleidskader van het Europees GLB verder uit te werken in een eigen strategisch plan.

Landbouwbeleid voor de periode 2023-2027.

Europees Gemeenschappelijk Landbouwbeleid lost verwachtingen Green Deal en Biodiversiteitsstrategie vooralsnog niet in

In 2021 is er een politiek akkoord bereikt over het nieuwe GLB voor de periode van 2023 tot 2027. Het GLB richt zich in deze periode in toenemende mate op natuur, klimaat en milieu. Het nieuwe GLB moet groenere landbouwpraktijken stimuleren in de vorm van zogenoemde ecoregelingen. Via het Gemeenschappelijk Landbouwbeleid (GLB) mikt Europa op een breuk met het beleid van het verleden door de koppeling met de Green Deal en de Biodiversiteitsstrategie. Ook moeten de landbouwsubsidies meer ten goede komen aan kleinere bedrijven. Verder zullen lidstaten binnen het nieuwe GLB meer vrijheid krijgen, zodat ze beter kunnen inspelen op problemen en kansen in de eigen landbouwsector. Lidstaten moeten hiervoor Nationaal Strategische Plannen opstellen (NSP)

waarin ze beschrijven hoe ze de Europese regels willen toepassen. Ondertussen is beslist dat er 2 overgangsjaren zijn en het nieuwe GLB start in 2023 in plaats van 2021. Deze strategische plannen moeten voor eind 2022 door de Commissie worden goedgekeurd.

Boeren staan voor een dubbele uitdaging: ze moeten voedsel produceren, maar tegelijk ook de natuur en de biodiversiteit beschermen. Behoedzaam omgaan met natuurlijke hulpbronnen is van wezenlijk belang voor onze voedselproductie en onze levenskwaliteit, vandaag, morgen en voor toekomstige generaties

Vlaams Strategisch Plan als toepassing Gemeenschappelijk Landbouwbeleid

Europa laat de lidstaten steeds meer ruimte om het GLB op maat verder uit te werken. In de loop van 2022 moet **Vlaanderen haar eigen strategisch plan** en aanpak voorleggen aan de Europese Commissie. Dat plan moet helder maken hoe Vlaanderen aan de vier doelen van het Europees

Landbouwbeleid wil voldoen:

- een duurzame landbouw met verzekerde voedselvoorziening
- realisatie van natuur-, milieu- en klimaatdoelen
- een leefbaar platteland
- innovatie en kennisdeling

Hiervoor zijn minister Hilde Crevits (directe inkomenssteun in pijler 1 en ondermeer investeringssteun en innovatie in pijler 2) en minister Zuhair Demir (plattelandsbeleid en beheerovereenkomsten uit pijler 2) aan zet. Het milieueffectenrapport met openbaar onderzoek en een passende beoordeling (afweging of het strookt met de doelstellingen van de Europese Habitatrictlijn) van dit Vlaams Strategisch plan werd half maart afgerond. Gezien het agrarisch gebied circa 50% van de oppervlakte van Vlaanderen (1 350 000 ha) beslaat, is dit wel **cruciaal voor de toekomst van natuur en landschap in Vlaanderen**, en dat tot in elke gemeente.

Ecoregelingen, randvoorwaarden en inkomenssteun

In pijler 1 van het Europees Landbouwbeleid wordt inkomenssteun aan de landbouwers geregeld. Hiervoor wordt in de planperiode in Vlaanderen jaarlijks ca. € 250 miljoen voorzien. Om in aanmerking te komen voor deze inkomenssteun moeten **randvoorwaarden** nageleefd worden, zoals respect voor de wetgeving ter bescherming van het milieu en de natuur en respect voor een goede landbouw- en milieupraktijk. Dat betekent concreet dat het natuurvergunningbesluit moet

nageleefd worden en dat zomaar geen kleine landschapselementen kunnen vernietigd worden (poelen, grachten, houtkanten, ...). Maar ook dat geen blijvend grasland in natuurgebied mag worden omgezet naar akker. Tot op de dag van vandaag worden deze voorwaarden niet steeds gehandhaafd.

Helaas moeten we vaststellen dat het huidig Vlaams Strategisch Plan zoals het nu voorligt opnieuw te kort schiet om effectief in te zetten op een omschakeling naar méér

biodiversiteit. De Vlaamse plannen getuigen van een gebrek aan ambitie. Een visie over waar we met onze landbouwsector naartoe willen, ontbreekt. En er wordt amper rekening gehouden met milieudoelstellingen. Een gemiste kans. Ook een beleid rond de **controle en de handhaving** is zeer essentieel. Het kan niet langer dat de voorwaarden zoals vandaag het geval is, vooral geboetseerd zijn om iedereen vlot onder de lat te laten doorlopen. Het **Plan MER slaagt er**

Kader 3: Vlaams Strategisch Plan voor invulling pijler 1 ter uitvoering van het Gemeenschappelijk Landbouwbeleid

In **Pijler 1** (verantwoordelijke minister: Hilde Crevits) met het grootste deel van het budget wordt de inkomenssteun voor een totaal bedrag van 250 miljoen €/jaar ingevuld. Meer dan 20 000 landbouwbedrijven in Vlaanderen krijgen deze inkomenssteun. Deze inkomenssteun is gebonden aan een reeks voorwaarden (de zgn. conditionaliteit). Eén van de **voorwaarden** is het respect voor de Europese en Vlaamse natuurwetgeving met het behoud in een goede staat van instandhouding van de Europese Habitatgebieden en respect voor de Vlaamse natuur- en milieuwetgeving. Het zwakke punt in het verleden was dat handhaving hierbij quasi onbestaande is bij bv. het laten verdwijnen van beschermd grasland, het vernietigen van veen, moerassen, kleine landschapselementen zoals houtkanten en bosjes, taluds, respect voor de teeltvrije zone langs waterlopen enz. De overheid had hier perfect kunnen sanctioneren door **vermindering en bij herhaling terugvordering van inkomenssteun**.

De **systematische handhaving** is een krachtig instrument voor het behoud van KLE's en natuurelementen in het agrarisch gebied. Bij het Vlaams Strategisch plan zou hier een duidelijk beleid rond moeten ontwikkeld worden evenals rond een doeltreffende bescherming van venen, moerassen en het huidig areaal permanent grasland. Dit is alleszins cruciaal zowel voor het klimaatbeleid en de koolstofopslag als voor het behoud van de biodiversiteit. De conditionaliteit zou een zeer belangrijkste **horizontale hefboom voor behoud landschap en biodiversiteit** kunnen zijn. Daarom moet de conditionaliteit zeer strikt, controleerbaar en sanctioneerbaar geformuleerd worden om tot de invulling te komen van publieke middelen voor publieke diensten bij de directe inkomenssteun. Het voorliggend ontwerp beantwoordt hier alsnog niet aan.

Naast de inkomenssteun worden onder pijler 1 met min 20% van het budget inkomenssteun ook **ecoregelingen** voorzien waarbij landbouwers een **extra vergoeding** krijgen voor maatregelen die een bijdrage leveren aan het klimaat en de biodiversiteit. Belangrijk is dat deze maatregelen een **effectieve bijdrage** leveren aan de klimaat- of biodiversiteitsdoelstellingen, en geen verkapte vorm van aanvullende inkomenssteun die al gedekt zijn door wettelijke bepalingen of goede landbouwpraktijken en die voor klimaat en biodiversiteit geen bijkomende toegevoegde waarde opleveren.

Na decennia van overproductie en milieuvervuiling trok Europa met haar Green Deal een iets groenere kaart. Eindelijk. Maar er was een bezorgdheid: het Europees landbouwbeleid (GLB) ligt niet in lijn met die ambities en laat bovendien veel vrijheid aan de lidstaten voor de concrete uitwerking. Een bezorgdheid die terecht bleek. De Vlaamse regering laat na om alternatieve duurzame toekomstscenario's door te rekenen, bekijkt milieuproblemen verkokerd en stelt geen kwantitatieve doelen. En dat terwijl de transitie van de landbouw het komende decennium een absolute must is.

Er wordt ook amper de link gelegd met andere cruciale regelgeving waarvoor er specifieke deadlines zijn: regels rond waterkwaliteit, luchtkwaliteit en de kwaliteit van kwetsbare natuurlijke habitats. Het is immers duidelijk dat inspanningen voor de verschillende doelen elkaar moeten versterken, anders zijn ze een maat voor niets.

Door de Vlaamse natuur- en milieuverenigingen werd ondertussen een inspraakreactie neergelegd waarin het zwakke aanbod uit het Vlaams ontwerp op de korrel werd genomen en meer noodzakelijke en ambitieuze doelstellingen geformuleerd.

Nadat de **Vlaamse Regering** haar goedkeuring heeft gegeven, kan het officieel ingediend worden bij de Europese Commissie. In tussentijd wordt ook informeel overleg gepleegd met de Europese Commissie. De goedkeuring van het **Vlaams GLB Strategisch Plan** door de Europese Commissie wordt verwacht eind 2022.

Info: <https://lv.vlaanderen.be/nl/beleid/landbouwbeleid-eu/gemeenschappelijk-landbouwbeleid-glb/inspraakprocedure-kennisgeving-en>

niet in om de impact van het Vlaamse landbouwbeleid door te rekenen op onze lucht-, water- en bodemkwaliteit zowel door een gemis aan data en meetsystemen als een gebrek aan concrete doelen.

Samen met de andere partners pleiten we voor een koppeling van de inkomenssteun aan ecoregelingen. Dit zijn maatregelen die de versterking van biodiversiteit, landschappelijke kwaliteit, vermindering van het gebruik van pesticiden en gewasbeschermingsmiddelen, en landbouw als klimaatbuffer nastreven. Met een aanzienlijk budget voor **ecoregelingen** wordt landbouwers de kans geboden om extra inspanningen te leveren voor natuur en milieu. Er is een brede keuze voor maatregelen van verschillende ambitie. Maar deze **keuze is vrijblijvend**, en er is geen duidelijke strategie die ervoor zal zorgen dat dit budget efficiënt zal worden ingezet om toe te werken naar een duurzaam landbouwsysteem.

Pijler 1 werkt enkel met middelen uit het Europees Landbouwbeleid. Hier zou Vlaanderen mits deze goed worden ingezet, sprongen vooruit kunnen maken naar een **natuurinclusieve** landbouw en een milieu- en natuurbasiskwaliteit geldend voor heel het akkerareaal (zie kader Vlaams Strategisch Plan, voorwaardenbeleid en Ecoregelingen pijler 1 Europees Landbouwbeleid).

Beheerovereenkomsten nieuwe stijl

Voor het bereiken van een specifiek hoge natuurkwaliteit, het veiligstellen van de Habitatgebieden en voor soortenbeschermingsprogramma's zoals Plan Kiekendief, Plan Hamster, Plan Weidevogels, Plan Zomertortel of de versterking van de populatie van de grauwe gors, kan bovenop de basismaatregelen uit pijler 1 via pijler 2 een programma op maat uitgerold worden met **beheerovereenkomsten nieuwe stijl met concrete en meetbare resultaten**. Efficiëntie en resultaatgerichtheid moeten het doel zijn, een performante begeleiding door ervaren ecologen het middel. De tijd van de laagdrempelige en weinig effectieve beheerovereenkomsten tegen erosie en tegen nitraatuitspoeling ligt achter ons, dat zijn evidente 'goede landbouw- en milieupraktijken' die hun plaats hebben in de randvoorwaarden en ecoregelingen van de 1e pijler. Bij de maatregelen van pijler 2 gaat het om 57% Vlaamse milieumiddelen en 43% middelen uit het Europees landbouwbeleid.

Een beeld van een levend land: goed voor biodiversiteit, goed voor klimaat, goed voor waterbeheer, goed voor landschapsbeleving.

Vaste natuurinfrastructuur en groenblauwe dooradering van agrarisch landschap is nodig. De Stille Lente (Silent Spring) terug ombuigen

tot een bruisend land vol met leven. Dat kan door resoluut te kiezen voor een **vaste natuurinfrastructuur** in agrarisch gebied met het behoud en de versterking van de kleine landschapselementen: bermen, struwelen, hagen, holle wegen, taluds, overhoeken en buffers rond grachten en watergangen. Deze vaste natuurinfrastructuur moet de basis vormen voor een **groenblauwe dooradering** van het landschap. De toekomst is een levend land: goed voor biodiversiteit, goed voor klimaat, goed voor waterbeheer, goed voor landschapsbeleving en de lokaal verankerde boer.

Vaste natuurinfrastructuur moet dan ook terug de basis vormen voor een **groenblauwe dooradering** van het landschap: struwelen met laagblijvende struiken als rode kornoelje, kardinaalsmuts, wilde liguster, rozensoorten en sleedoorn, en daarbij bramenkoepels en ruigten, afgewisseld met overjarige begroeiing van wilde zaaddragende kruiden en grazige vegetatie. Ook behoud van brede bermen, en taluds met opgaande begroeiing en ruigere stroken die niet elk jaar kaalgeschoren worden, aangevuld met veldbosjes en verspreide natuurgebieden. Het behoud van permanent grasland met poelen en afgeboord met hagen. Dat is de basis voor de biodiversiteit in landbouwland.

Het kan allemaal gerealiseerd worden door een gecombineerde inzet van het **randvoorwaardenbeleid**, van de **ecoregelingen** (beide pijler 1) en de **beheerovereenkomsten nieuwe stijl** (pijler 2), en door de invulling van de natuurtaakstelling met de actieve ontwikkeling van de 10% natuurstroken via de voorziene investering in niet-productief areaal (Space for Nature).

Zo'n landschap is **attractief** en biedt een antwoord op de behoefte aan landschapsbeleving, functioneert als een **klimaatbuffer** en levert een bijdrage aan het **voorkomen van verdroging**. De bredere buffering met overjarige vegetatie, ruigte en enkele lage struweelsoorten tot 5 meter aan weerszijde van **waterlichamen** is goed voor de biodiversiteit en verhindert de instroom van sediment en

nutriënten. Op die manier wordt ook een bijdrage geleverd aan de ecologische doelstelling van de **Kaderrichtlijn Water** waaraan alle waterlichamen verplicht moeten voldoen tegen uiterlijk 2027 (we zouden het soms vergeten in Vlaanderen).

Trendbreuk met vorige uitvoeringsprogramma's noodzakelijk

De stilte in het platteland toont aan dat de oude recepten niet werken. En dat dit dringend anders moet, wordt zowel in de EU Biodiversiteitsstrategie, de Green Deal, de F2F-strategie erkend. En met de instrumenten en aanzienlijke middelen uit het nieuwe programma 2023-2027 GLB, kan het ook anders. De doelen zoals herstel biodiversiteit, behalen van de doelen van de Kaderrichtlijn Water, het voorkomen van verdroging, en combineren van duurzame landbouw mét degelijk inkomen voor de lokale boer én een toegevoegde waarde voor de natuurlijke omgeving...worden haalbaar.

Maar, hoewel veel boeren overtuigd zijn dat het anders moet, botst de effectieve omzetting in het Vlaams landbouw- en plattelandsbeleid op weerstand van de agro-industriële machten: dezelfde als deze die de milieugebruiksruimte in landelijk gebied claimen voor enkel de industriële stallen. De recente stallenreeks en stikstofreportage in de Standaard, maakte dat probleem heel duidelijk.

De discussie die er op volgde, toonde de jeugdigheid van het debat: een discours waarbij de hardwerkende familiale boer als emotioneel schild werd ingezet om de belangen van de industrie vrij spel te blijven geven. Het ontwerp van het Vlaams Strategisch Plan voor invulling van het GLB lijkt helaas opnieuw te buigen voor deze agro-industrie en een noodzakelijke trendbreuk opnieuw te worden uitgesteld.

Aangezien het Vlaamse landbouwbeleid een sterke impact heeft op milieu, natuur en klimaat, formuleerde Natuurpunt samen met haar partners in de milieu- en natuurorganisaties opmerkingen en alternatieve beleidsopties op het voorliggende Vlaams strategisch plan. Deze bijsturing is volgens ons noodzakelijk om tot een resultaatgericht Vlaams GLB te komen.

Levend land met gelukkige boeren en leefbare boerderijen

Een land vol biodiversiteit en als klimaatbuffer.

Het kan. Het kan nu.

Het is tijd om het tij te keren. Verandering is mogelijk als het GLB en het Vlaams Strategisch Plan tot een fundamenteel maatschappelijke zaak wordt verheven, waarbij de toekomst voor boeren, milieu, natuur en klimaat gezamenlijk en oplossingsgericht wordt aangepakt.

Het draagvlak is er, dat bewijzen de coronawandelingen op vandaag, net als de stijgende ledencijfers van

milieu- en natuurverenigingen. Maar ook steeds meer boeren zien perspectief in een groene omslag van hun bedrijf.

De tijd is rijp voor een Vlaamse invulling van het nieuw Europees Landbouwbeleid. En dit vanuit het breed maatschappelijk belang van de 50 % landelijke ruimte voor de boer, maar ook voor de andere burgers, biodiversiteit, klimaat en economie.

Een levend land met gelukkige boeren en leefbare boerderijen, zingende leeuweriken, melodieën van kneus, dansende gele kwikken, buitelandse kieviten, geelgorzen die de vijfde symfonie van Beethoven zingen, grauwe gorzen met hun sleutelgeluiden, ringmussen terug aanwezig in elk struweel, en verspreid over het land in de iets ruigere overhoekjes een koppel roodborsttapuit. Terug zomertortels! Allemaal dingen van nog niet zo lang geleden, die morgen terug kunnen komen dankzij een leefbare landbouw met verbrede doelstelling.

Het kan als je ziet wat er bv. dankzij de ruilverkaveling Zondereigen gebeurde met de natuurbuffer langs het Merkske en de biodiversiteitsverbetering die het oplevert. Een verder doorpak kan nu worden gegeven met het onlangs goedgekeurd voorstel voor de aanvullende gebiedsinrichting voor de Vallei van het Merkske in kader van het Water-Land-Schap 2.0 in combinatie met doelstellingen en maatregelen van het GLB.

We moeten blijven opkomen voor een **nieuw Europees Landbouwbeleid en de Vlaamse invulling hiervan** die deze maatschappelijke problemen gecombineerd aanpakt. De randvoorwaarden van goede milieu- en landbouwpraktijk die moeten garanderen dat kleine landschapselementen behouden blijven en dit gekoppeld aan de directe inkomenssteun, de ecoregelingen, de ruimte voor natuur (10 % Space for Nature) die verplicht in het agrarisch areaal moet gerealiseerd worden, en op resultaat afgerekende beheersovereenkomsten, kunnen ons echt op weg helpen om te komen tot een 'levend land' i.p.v. een land met een 'stille lente'. Zou dat niet prachtig zijn!

Herontwikkeling Steenbakkerijsite

Sas in Sint-Jozef Rijkevorsel

Op de site van de voormalige steenbakkerij Sas in Sint-Jozef Rijkevorsel lanceert de gemeente Rijkevorsel een herbestemmingsproject met als hoofdfunctie wonen met kleinschalige handel, diensten en horeca als nevenfuncties. In dit artikel laten we ons licht eens schijnen op de geplande werken en de impact op de natuur

Tekst: Bart Royens (foto's gemeente Rijkevorsel / beeldbank Onroerend erfgoed)

Steenbakkerij SAS werd opgericht in 1906 door molenaar Jan Janssen uit Rijkevorsel en Jan Coppé uit Broechem en produceerde vooral gevelsteen tot in 2009 de activiteiten werden stopgezet. De ringoven bestond uit twee, met elkaar verbonden evenwijdige tunnels, een droogtunnel, fabriekshal en aansluitende loodsen met kleivoorraad aan de noordzijde, evenals schuin tegenover de oven een ingeplante werkplaats. De voormalige droogloodsen bevonden zich aan de oostzijde met de nok loodrecht op de oven.

Er werd gestart op een ambachtelijke manier maar na 1960 werden verschillende technische wijzigingen uitgevoerd waaronder een automatische handvormmachine en een geautomatiseerde voeding van de ringoven.

Op het terrein van ongeveer 3,6 ha zijn nog een aantal restanten van de fabrieksgebouwen bewaard gebleven waaronder de reeds gerestaureerde schoorsteen, die als een landmark centraal op het terrein staat. Hierrond staat een gedeelte van de ringoven, een grote hal en een restant van de voorgevel.

Een ontwikkelaar wordt gezocht voor de woon- en nevenfuncties en daarnaast zal de gemeente zelf instaan

voor het ontwerp en aanleg van de centrale corridor en het park. Het park, dat bijna 2 ha van de ruimte zal innemen, sluit aan bij een natuurzone rond een voormalige kleiput die in privéhanden is.

Het gemeentebestuur heeft begin dit jaar onze afdeling om advies gevraagd voor de invulling van het park om de biodiversiteit lokaal te versterken. Ook is er een grote potentie aanwezig om de voormalige ringoven en schoorsteen in te richten als winterverblijfplaats voor vleermuizen. Zo'n kans laten we natuurlijk niet liggen!

Onze eigen vleermuisexperts, Dimi Van Pelt en Dirk Swaenen, met een jarenlange ervaring in inventarisatie en huisvesting van vleermuizen gingen alvast ter plaatse om een eerste indruk op te doen van de mogelijkheden. Het gebouw bevat vele kleine openingen, spleten, kieren en nissen en heeft daardoor een grote potentie voor de huisvesting van vleermuizen voor zowel winter als zomerverblijf. Lokaal zijn waarnemingen van grootoorvleermuis, watervleermuis, dwergvleermuis, laatvlieger en rosse vleermuis geregistreerd. Het kanaal en de achterliggende kleiputten en landbouwzone met houtkanten zijn ideaal als foerageergebied voor deze

vleermuizen. Ook het plan van de ontwikkeling van het park als natuurzone biedt heel wat kansen voor het foerageren van vleermuizen (houtkant, water en grasland). De ringoven zelf is nu echter volledig open waardoor er constant een droge wind doorwaait. Dit maakt dat de oven zeer droog en tochtig is wat vleermuizen mijden.

De ringoven kan geschikt gemaakt worden door de luchtvochtigheid te verhogen en tocht (droogt de lucht sterk uit) te vermijden. Er werd daarom door ons geadviseerd om één of meerdere toegangen van de centrale tunnel en rookkanalen af te sluiten en slechts 1 invliegopening te voorzien. Hierdoor verhoogt ook de rust in het gebouw en wordt dit verder verduisterd wat aangener is voor deze beestjes.

Tijdens een later bezoek van de site met de architecte,

beleidsmedewerker en ingenieur van de gemeente bleek dat onze aanbevelingen niet volledig konden worden gevolgd. Er werd een keuze gemaakt voor een volledig zicht doorheen de tunnel van de oven waardoor alleen de kleine rookkanalen overbleven voor huisvesting van de vleermuizen. Onze vrees is dat deze kanalen niet vochtig genoeg zullen zijn en daardoor niet geschikt voor verblijfplaats van vleermuizen. Een gemiste kans lijkt ons.

Het ontwerp van het park lijkt wel een goede basis te hebben om de biodiversiteit en natuurbeleving volop kansen te geven. Er is water aanwezig en er wordt ook gekozen voor streekeigen struiken en bomen wat we enkel maar kunnen toejuichen. Ook wordt er gekozen voor wilde bloemenweides met een maaibeheer wat zeer aantrekkelijk is voor insecten.

We hopen dat de gemeente in dit project verder alle kansen geeft aan de natuur en dat hier wonen en natuurbeleving samen kunnen gaan.

Oplossing van de cryptopuzzel

Boomkikker

in de kijker

Sinds de start van het herintroductieproject in 2009 (laatste uitzetting 2015) is de boomkikker (*Hyla arborea*) één van de best onderzochte amfibieën uit de vallei van het Merkske. Het arbeidsintensieve monitoringswerk wordt uitgevoerd door een kleine kern van actieve vrijwilligers en professionelen. Tijdens de koorperiode gaan zij op zoek naar roepende dieren en vanaf eind juli of begin augustus zijn deze mensen speurend te vinden in de (braam)struwelen. Bij de zomerwaarnemingen ligt de focus op het reproductiesucces van de soort.

Daarnaast wordt er in Vlaanderen nog bijkomend schepnetonderzoek gedaan in alle voortplantingswateren met meer dan 5 roepende dieren.

Dit artikel geeft een actuele stand van zaken aangevuld met de resultaten van wat bijkomend onderzoek uit 2021.

Kooractiviteit

In 2021 werden er 214 verschillende roepende mannetjes geteld. Tot 2017 bleef het aantal roepende dieren aan de lage kant met een fikse doorstart in 2018 toen er plots meer dan 200 roepers werden waargenomen. Het hoogste aantal roepende dieren werd in 2019 waargenomen met een totaal van 242. Dit jaar werden er 214 exemplaren waargenomen verspreid over 25 wateren.

De relatief lage aantallen uit 2021 stroken niet met het buikgevoel van de beheerders en vrijwilligers. Zij hebben het gevoel dat er meer dieren aanwezig zijn en dat er uitbundiger geroepen wordt. Dat doet ons vermoeden dat de tellingen uit 2020 en 2021 minder goed zijn uitgevoerd. De Covid-pandemie heeft ervoor gezorgd dat er vooral aan Nederlandse zijde minder goed geteld is.

Volgens de verzamelde gegevens bevindt zich slechts 52% van de (roepende) populatie op Nederlands grondgebied. Dit lijkt ons niet waarschijnlijk en ook de resultaten van het landhabitatonderzoek doen dit vermoeden.

2021 kende een vrij fris voorjaar waardoor een echte piek in de kooractiviteit is uitgebleven. De boomkikkers hebben eerder in 'verspreide slagorde' geroepen met verschillende kleine piekjes. Dit wordt ook bevestigd bij de resultaten van het 'schermonderzoek' (zie verder).

Aan Vlaamse zijde zijn de gegevens wel vrij accuraat en als we daar naar de populatieontwikkeling kijken dan zien we een duidelijke stijging van de aantallen. Hierbij werd in 2021 voor het eerst de kaap van 100 roepende dieren overschreden.

Aanwezigheid ei klompen / larven

Aan Vlaamse zijde werd er kooractiviteit vastgesteld op 11 verschillende poelen. 8 Van deze wateren werden met een schepnet onderzocht op het voorkomen van larven. In al deze wateren werden larven aangetroffen.

Drie poelen werden niet op larven geïnventariseerd. Eén in het kerngebied (praktische redenen), de overige 2 locaties lagen vrij ver van het kerngebied. Het gaat om 2 nieuw gekoloniseerde poelen met erg lage aantallen roepende dieren (max. 2 roepers). De kans op (detectie) van voortplanting in deze poelen is erg laag. Om de poelen niet te fel te verstoren door het gebruik van de schepnetten

werd van dit type onderzoek afgezien.

Landhabitat

De 3 erg droge jaren van 2018 tem 2020 zorgden ervoor dat er weinig predatoren in het water aanwezig waren, wat gunstig is voor succesvolle reproductie. Natuurlijk is het belangrijk dat de voortplantingswateren niet te vroeg droogvallen om de larven te kunnen laten metamorfoser. Als in een droog jaar de poel niet volledig uitdroogt, zorgt de zeer lage waterstand voor bijkomende negatieve effecten: een verhoogde stress door predatie en voedselconcurrentie (alle organismen zitten immers kort op elkaar), een verminderde waterkwaliteit en een verhoogde predatie afkomstig van buiten de poel (vb. reigers of lepelaars die ook wel een kikkerlarve lusten).

Het natte 2021 had dus alles in zich om een uitstekend voortplantingsseizoen op te leveren. De voortplantingswateren lagen er na enkele droge jaren prima bij. De combinatie van 'volle' poelen en weinig predatoren

zorgden voor een fantastische reproductie.

Half juli werden de eerste juveniele kikkertjes geteld en onze gerichte monitoring werd uitgevoerd tussen 20 juli en 21 augustus. Niet minder dan 2072 juveniele boomkikkers werden er in de diverse struwelen geteld. Dat is een 5-voud ten opzichte van 2020.

1515 (73%) van deze kikkertjes werden in Nederland waargenomen t.o.v. 557 (27%) in Vlaanderen.

Zoals te verwachten stijgt het aantal waargenomen

volwassen dieren trager maar de 88 waargenomen kikkers zijn toch een (meer dan) verdubbeling t.o.v. 2020.

Van deze 88 boomkikkers werden er 72 (82%) in Nederland waargenomen en 16 in Vlaanderen.

Het feit dat 82% van de adulte en 73% van de juveniele boomkikkers op Nederlands grondgebied geteld werden, sterkt ons vermoeden dat de voorjaarsstelling (waarbij 52% vanuit NL riep) een serieuze onderschatting is.

We gaan ervan uit dat ongeveer 3/4de van de populatie gebruik maakt van het Nederlandse deel van het Merkske.

Schermonderzoek

Rond één poel in het deelgebied 'Ruitervelden' werd op 29 juni een amfibieën raster geplaatst dat op 18 november

Amfibieën scherm rond poel (Foto: Bart Hoymans)

opnieuw werd verwijderd. Dit schermonderzoek is een samenwerking tussen het INBO (Instituut voor Natuur en Bos Onderzoek), het ANB (Agentschap Natuur en Bos) en enkele vrijwilligers.

Alle amfibieën die het water verlieten werden in emmers gevangen tenzij het boomkikkers (en in mindere mate juveniele kleine en Alpenwatersalamander) betrof want voor deze soort(en) bleek het raster geen barrière. Pas gemetamorfoseerde kikkertjes waren, in de ochtend OP het raster terug te vinden. Op deze manier werden er tussen 4

juli en 6 september 805 jonge kikkertjes geteld die verspreid over 2 'pieken' het water hebben verlaten.

**Lekker vers brood
en heerlijk gebak
van uw warme bakker**

Joost Muësen

Vrijheid 206
2320 Hoogstraten
Tel: 03/314 50 99

Woe. en do. Gesloten.

Ook broodautomaat.

**1 ACCU
voor al uw
machines
STIHL®**

**Vanaf
€ 129,-**

**TUINMACHINES
STOFFELS**

Minderhoutweg 4
3322 Minderhout - 03 314 47 15
www.tuinmachinesstoffels.be

Uwadviseur voor kredieten
& verzekeringen zowel voor
particulieren als KMO's

bevoegde partner
van
DVV

Van Huffel Verzekerings NV
Vrijheid 74
2320 Hoogstraten
03/314.46.10
vanhuffel@dvv.be
www.van-huffel.be

Do de gratis
check-up
online

FSMA 14563 A

Paul van Huffel

**Carolinestraat 11
2322 Minderhout
Tel. : 0475/66.92.77 Paul
Email : info@love2heal.be**

Dit vertoont een analogie met de 2 verspreide pieken van kooractiviteit in het voorjaar.

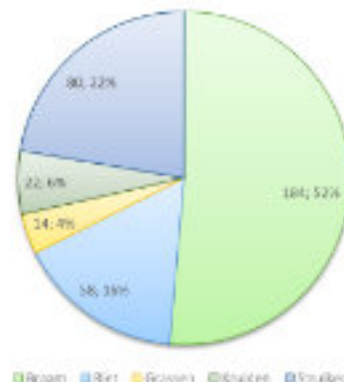
Gebruik van landhabitat

Op land worden boomkikkers vooral gezocht en gevonden in braamstruwelen.

Er zijn diverse redenen aan te voeren waarom boomkikkers een voorkeur hebben voor deze struiken. Zo is er altijd voldoende voedsel aanwezig in de vorm van insecten die afkomen op de bloemen of vruchten van de struik. Braamstruiken zijn voldoende stevig en bieden talloze plaatsen waar de kikkers goed en beschut kunnen zonnen. Verder zouden de stekelige bramen voor een verhoogde bescherming tegen predatoren kunnen zorgen.

Ongetwijfeld speelt het waarnemerseffect ook een belangrijke rol.

Het is geweten dat boomkikkers ook tal van andere soorten gebruiken als landhabitat.

Om dit ook in het Merkske aan te tonen heeft Bart Hoeymans bij 358 (337 juveniele en 21 adulte) waargenomen kikkers de gebruikte plantensoort genoteerd. In totaal werden er boomkikkers waargenomen op 16 verschillende plantensoorten met braam als absolute favoriet (52% van de waarnemingen).

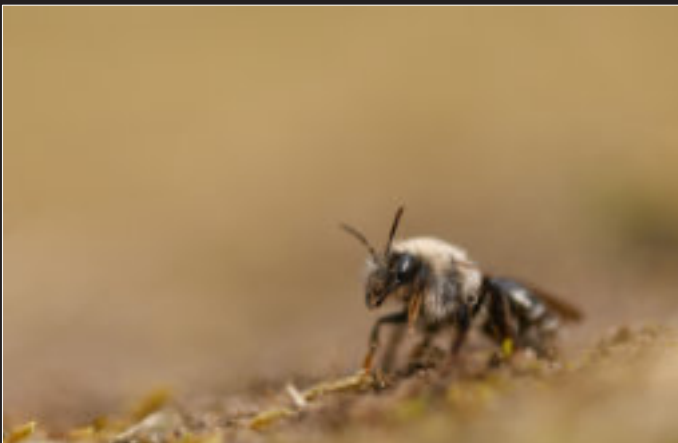

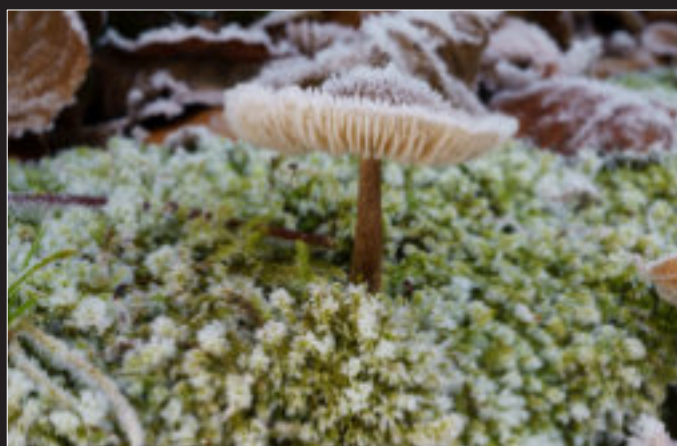
Vooral juveniele kikkers maken graag gebruik van andere plantensoorten zoals riet (16%) en diverse struiksoorten (22%). Het is niet uit te sluiten dat een deel van de jonge kikkertjes die in grassen en op kruiden waargenomen werden nog bezig waren met hun migratie richting nabijgelegen struwelen.

Van de 21 volwassen kikkers werden er 19 (90%) op braam waargenomen.

Erg wetenschappelijk is dit onderzoek naar landhabitat niet (te kleine steekproef, te veel variabelen, ...) maar het laat wel zien dat het de moeite loont om ook buiten braamstruwelen op zoek te gaan naar dit mooie kikkertje.

Auteur: Bart Hoeymans
(Boswachter Natuur en Bos)

Overstroming, Halsche Beemden - Wim Verschraegen

Kleine zwanen, E10-put - Wim Verschraegen

'T Merkske, Groeske - Wim Verschraegen

Grijze zandbij, Wortel Kolonie - Wim Verschraegen

Bruine Kikker, Elsakker - Wim Verschraegen

Blauwgroen trechtertje, Wortel-Kolonie - Wim Verschraegen

Heikant- Dominiek Beerens

Paddenstoel, Marc Van Overveld

Witte klaverzuring, Bolkse beek- Wim verschraegen

De Akster is dé natuurbelevingswinkel van het vogelrevalidatiecentrum Zundert.

Gelegen in het natuureducatiecentrum is het de plek waar u allerlei artikelen kunt kopen om de natuur dichter bij huis te halen.

De Akster is dé winkel voor de echte natuurlijkliefhebber. Niet alleen informatieve boeken en voor deskundig advies bent u bij ons aan het juiste adres. Ook hebben we leuke decoratieve cadeau artikelen om bijvoorbeeld de dieren in de tuin een handje te helpen. Daarnaast heeft het centrum een eigen werkplaats waar onze vrijwilligers diverse soorten nestkasten maken. We maken oa kasten voor de kleinere vogels als mezen, boomkruiper en roodborst, maar ook voor de bosuil, torenvalk, kerkuil of steenuil. Onze winkelmedewerkers kunnen u adviseren bij het maken van een keuze.

De opbrengsten van De Akster komen direct ten goede aan ons centrum.

Overweegt u de aanschaf van een verrekijker en wilt u goed advies? Maak dan een afspraak met een van de verrekijker-specialisten van onze winkel. Zij adviseren u bij uw aankoop en bieden u verschillende opties zodat u goed kunt vergelijken. We verkopen merken als Swarovski Optik, Bynolyt, Bushnell en Vortex. Een afspraak kunt u maken via 076-5974165 of via deakster@vrczundert.nl.

AKTIE!

Breng dit Bieteutje mee en ontvang bij de aankoop van een nieuwe verrekijker de "Nieuwe Zakgids Vogels" van Peter Hayman of emmer wintervoer cadeau!

VRC Zundert - Luitertweg 36a - 4882TD Zundert - 076-5974165
www.vrczundert.nl - Volg ons op Facebook en Instagram

VANBAVELROMMENS

BANK EN VERZEKERINGEN

INFO@VANBAVELROMMENS.BE
WWW.VANBAVELROMMENS.BE
03 315 72 54
MEERDORP 21 - 2321 MEER

Bart Hoeymans

Vrijwilliger in de kijker

Natuurpunt is een vereniging met een ruggengraat. En die ruggengraat bestaat uit onze vrijwilligers. In het Bieteutje zetten we hen graag in de kijker. Vandaag een “buitenbeentje”, we leggen ons oor te luisteren bij boswachter Bart die we toch nog altijd een beetje als “één van ons” beschouwen.

Drej Oomen - foto's Wim Verschraegen

Bart, kan je jouw taak een beetje omschrijven?

Boswachters zijn eigenlijk terreinbeheerders. We zijn verantwoordelijk voor de uiteindelijke uitvoering van het beheer dat in onze bos- en natuurgebieden moet gebeuren. Hierbij maken we bij Natuur en Bos gebruik van eigen personeel (groenarbeiders), externe firma's en bosexploitatie (houtverkoop). Het gevoerde beheer gebeurt op basis van natuurbeheerplannen. Ook bij de opmaak van deze beheerplannen hebben we als boswachter een belangrijke functie. Los van de beheerdersfunctie hebben we nog enkele belangrijke nevenfuncties waaronder het uitvoeren van

inventarisaties en monitoring. Deze kennis is voor ons noodzakelijk om het succes van het gevoerde beheer te kunnen meten.

Een tweede belangrijke nevenfunctie is het gastheerschap dat samengaat met communicatie. We ontvangen graag recreanten in het buitengebied, met de kanttekening dat natuurlijk niet alles overal zo maar kan. De recreanten zijn noodzakelijk als draagvlak. Als veel mensen de waarde van het 'kader' natuur en bos inzien dan is het verduidelijken van ons 'beheerverhaal', hoe moeilijk op sommige plaatsen ook, gemakkelijker.

Nog altijd zijn er erg veel mensen die het beeld hebben van de boswachter als een soort 'groene champetter'. Maar dat is al lang onze kerntaak niet meer. Het hangt eerder als een soort 'saus' over onze andere taken. Toch hebben we nog steeds een uitgebreide bevoegdheid die we ook regelmatig gebruiken. Meestal richten we ons op kleine inbreuken die een effect hebben op de natuur en/of op de mederecreant. Zo blijkt uit bevestigingen van onze bosbezoekers dat loslopende honden als zeer irritant ervaren worden. Tijdens weekenddiensten ligt de focus daarom wel meer op toezichttaken.

Omschrijf je werkgebied eens.

Mijn werkingsgebied is gelegen in de gemeenten Hoogstraten, Baarle-Hertog en delen van de gemeenten Merksplas, Rijkvorsel en een stukje Loenhout. De belangrijkste gebieden waar ik mag beheren zijn Wortel- en Merksplas Kolonie, de vallei van het Merkske, en de Elsaker. Aangevuld met diverse kleine, maar vaak erg leuke gebieden zoals de Bolkse Beek, Den Aerd (E10put) met ecoduct de Munt, enkele meanders langs de Mark, de bovenloop van de Mark,

enz...

Wat trekt je vooral aan in de job?

Ik ben ervan overtuigd dat ik een job heb met een groot maatschappelijk belang. De thema's waarmee ik me bezig mag houden zijn super belangrijk. Met mijn job als boswachter kan ik een steentje bijdragen aan het behoud van de sterk onder druk staande biodiversiteit. In een periode met veel neerslag zoals nu is het duidelijk dat het behoud van natte natuur helpt bij het opvangen van piekdebieten. Ik vind het een feest om de overstroomde beemden te zien! Dankzij de Covid-pandemie is er niemand die nog kan ontkennen dat groengebieden belangrijk zijn, het was de enige plaats waar mensen nog naartoe konden om te ontspannen. En dat hebben we gemerkt toen duidelijk werd dat er veel te weinig natuurgebieden zijn om iedereen een plaatsje te geven. Verder produceren we nog een erg hoogwaardig product in de vorm van duurzaam geproduceerd hout. Al deze functies trekken me erg aan in mijn job, maar om eerlijk te zijn is het mijn passie voor natuur die ik al van in mijn jeugd in me heb die van boswachter mijn droomjob maakt.

Wat steekt al eens een keer tegen?

De mondige burger. Deze kom ik zowel buiten als binnen tegen. Buiten bij personen die zich niet aan de regels houden en soms verbaal erg assertief (agressief) uit de hoek kunnen komen. Als ik 's morgens in zo'n situatie terecht kom ben ik daar 's avonds nog van onder de voet. Binnen kom ik die tegen via mijn communicatietaken op de sociale media. Het is iets dat je weet maar ik sta toch iedere keer versteld van welke beerputten daar soms opengetrokken worden. Hoe mensen op die platforms met elkaar om

VERSMISSEN JANSSENS & PARTNERS

UW VERZEKERINGSMAKELAAR
UW BANKIER

GRAVIN ELISABETHLAAN 7, 2320 HOOGSTRATEN - TEL. 03 314 37 88 - WWW.VERSMISSENJANSSENS.BE

FSMA 019646 A-B

RPR 0427.924.606

Tom De Bruyne
Optiek • Contactlenzen

Vrijheid 184 - 2320 Hoogstraten - T. 03 314 69 37
www.optiektomdebruyne.be

Voor leden van Natuurpunt:

- 10% op monturen
- 10% op glazen
- 10% op zonnebrillen

kunnen gaan baart me echt zorgen...

Hoe evalueer jij de natuurkwaliteit in onze regio?

Het blijven eilanden in een woestijn. We hebben enkele zeer waardevolle gebieden in beheer. Zo is het Merkske (inter)nationaal een echte hotspot voor biodiversiteit, maar buiten deze gebieden is het landschap voor veel soorten onbruikbaar. Ik vrees ervoor dat onze gebieden vaak nog te klein zijn om het biodiversiteitsverlies te kunnen stoppen. Ook schort er nog veel aan de connectiviteit tussen de gebieden waardoor de huidige natuurgebieden effectief fungeren als eilanden. Een recent loopkever- en spinnenonderzoek in Wortelkolonie toont dit ook aan. Sinds 1998 (opgestart door mijn voorganger en leermeester Jef Leestmans) zijn we in Wortel-Kolonie al gestart met het herstel van heide. Intussen zijn we een kleine 20ha ver en heeft deze heide zich mooi ontwikkeld met vele typische planten- en vogelsoorten. Maar tal van “klein grut” ontbreekt volledig. Buiten ongewervelden die goed kunnen vliegen (zoals zandloopkevers) ontbreken typische loopkevers en spinnen voor heidebiotopen zo goed als VOLLEDIG. Dat heeft alles te maken met het feit dat natuurgebieden eilanden zijn in een onleefbare omgeving.

Een tikje kennis over evolutie en eilanden leert dat de kans op uitsterven daar een stuk groter ligt. Verder zijn er nog negatieve effecten vanuit de omgeving de doorwerken in onze natuurgebieden waarbij stikstof en lage (of te sterk

fluctuerende) grondwaterstanden de bekendste zijn. Natuurlijk blijft het feit dat de huidige natuurgebieden de laatste forten zijn voor het behoud van veel biodiversiteit. Als het buitengebied ooit terug geschikter wordt zal de herkolonisatie vanuit onze natuurgebieden moeten komen. Het is onze taak als natuurbeheerders deze biodiversiteit te behouden EN te versterken!

Merk je een evolutie op waarvan je vrolijk wordt?

Er zijn verschillende zaken waar ik vrolijk van kan worden. Als je ziet wat we, met verschillende partners, al hebben kunnen bereiken in de vallei van het Merkske. Op dit moment is het Merkske op verschillende plekken 200 meter breed. Als je ziet hoe die graslanden zich ontwikkelen tot botanische pareltjes en amfibieënsoorten als kamsalamander en boomkikker er floreren. Dat had ik 20 jaar geleden nooit voor mogelijk gehouden!

Ook de manier waarop we in Wortel-Kolonie (opnieuw met veel partners) dat UNESCO landschap kunnen beheren met respect voor natuurwaarde en met een massa bezoekers, maakt me vrolijk. Als ik buiten mijn boswachterij kijk dan zie ik het veranderde bosbeheer als één van de grootste successen. Als je ziet hoe in snel tempo veel monotone naalddhoutakkers in omvorming zijn gegaan naar een meer divers bostype met veel spontane verjonging van loofhout. Dat maakt me erg vrolijk. Als er een natuurtype is waar we het biodiversiteitsverlies hebben kunnen stoppen dan denk ik dat dit de bossen zijn. De komst van

boommarter, zwarte en middelste bonte specht, van oehoe tot vermiljoenkever. Dat is volgens mij allemaal te danken aan het veranderde bosbeheer met aandacht voor variatie en dood hout. Het feit dat we gericht hebben ingezet op het meer ruimte geven van de beste bomen en zo bomen letterlijk meer ruimte hebben gegeven maakt dat er relatief weinig windval plaatsgevonden heeft na de doortocht van diverse stormen achter elkaar. Ik herinner me nog massale windval in naalddhoutbestanden waarin niet of minder sterk gedund werd. Fijn meegenomen is het gegeven dat deze biodiversiteitsverhoging samengaat met de productie van kwaliteitsvoller hout want ik blijf erbij dat houtproductie geen vies woord is!

En jawel, zijn er zaken die volgens jou in slechte zin evolueren?

Daarvan heb ik eerder al enkele voorbeelden gegeven. Zo hebben we na vele tientallen jaren nog steeds geen oplossing gevonden voor tal van de ver- thema's: verdroging, vermesting, versnippering, ...

Op welke manier onderscheidt onze regio zich van andere op het vlak van natuur?

Het is belangrijk te beseffen dat iedere regio zijn ‘eigen’ natuur heeft. Soms hoor je mensen het argument geven dat we beter investeren in natuurgebieden in het buitenland. Daar heb je gebieden van enkele 100-den ha die veel minder problemen kennen dan de postzegels bij ons. Maar dat klopt niet. Je kan een heidegebiedje aan de kust vol rode dopheide niet vergelijken met een heidegebied in Limburg. Door het verminderde effect van de zee verder in het binnenland heb je een afwijkende soortensamenstelling. Die heide komt trouwens maar langs een vrij smalle band langs de Atlantische oceaan voor van zuid Scandinavië (waar een soort als kraaiheide domineert) tot midden Portugal (waar de heide gedomineerd wordt door bremssoorten). Ik haal dit aan om duidelijk te maken dat een geografische ligging er toe doet en dat het een wezenlijk deel van de

variatie is.

In de Markvallei is het unieke het voorkomen van grote pimpernel en de bijhorende vegetaties. Ook het prachtige grondwater van het Merkske dat gedurende decennia door kalk- en mineralenrijke lagen loopt is uniek voor de Noorderkempen. Normaal heeft onze streek te kampen met saai, mineralenarm grondwater. Dit prachtige grondwater is de reden voor de plantenrijkdom in de vallei van het Merkske.

Vind je dat we de boot missen ium het parkenverhaal?

Ik denk dat nationale- en landschapsparken een enorme impuls kunnen geven in de ontwikkeling van een gebied. Eerlijk gezegd denk ik bij nationale parken aan de Dovrefjell in Noorwegen, de Waddenzee in Nederland en de Cévennes in Frankrijk 😊. Ik denk dan minder aan een landschap met groene eilandjes in een zee van urbanisatie en landbouw, maar dat is mijn persoonlijke mening. Op de schaal van Vlaanderen denk ik dat we misschien de boot gemist hebben

maar ik ben er wel van overtuigd dat onze gebieden in staat zijn zichzelf te verkopen. Dat bewijzen de bezoekerscijfers van de Klappekster en de personenteller die tussen de 30 en 35000 wandelaars registreerde op een jaar tijd in de Elsakker en Wortel Kolonie. Beide op trajecten waar mensen minstens 4 km moesten wandelen om er te kunnen passeren.

Ook het feit dat er nu al (zonder nationale parken) goed wordt samengewerkt met diverse partners EN meestal 'bottom up' maakt dat ik me niet ongerust maak dat ze de Noorderkempen vergeten.

Hoe ervaar je de samenwerking met de andere terreinbeheerders?

Ik ben erg trots op de samenwerking met de lokale terreinbeheerders. Ik ben ervan overtuigd dat dit een voorbeeld is van hoe het kan. Zo werken Staatsbosbeheer, Natuurpunt Markvallei en het ANB in het Merkske samen in een vriendschappelijke, maar toch professionele manier. Het gebied staat voorop en pas later volgt de 'logo-litis' waar we als organisaties vaak last van hebben. Voor mij

vormen de gemeenschappelijke infoborden en folders van het Merkske hiervan het beste voorbeeld. We hebben hiervoor een aparte 'huisstijl' uitgedokterd die totaal afwijkt van die van alle partners. Voor een aparte huisstijl hebben WIJ geen nationaal park nodig.

Ik ben ook erg trots op de samenwerking tussen het bezoekerscentrum de Klappekster en ANB. Op zich logisch natuurlijk want kort door de bocht leveren wij het natuurgebied en Natuurpunt de bezoekers. Dan kun je maar beter samenwerken...

Je was vroeger ook actief in JNM en Natuurpunt, vind je het spijtig dat je engagement hier op een lager pitje staat?

Een groot deel van mijn jeugd heb ik doorgebracht als JNM'er, eerst als lid en later in de leiding. Het was een periode waarin JNM en de lokale voorlopers van Natuurpunt (Wielewaal en Natuurreservaten) sterk in elkaar opgingen. In die mate dat je soms kon spreken van één organisatie bestaande uit 3 verenigingen. Na mijn periode als JNM-lid ben ik actief gebleven in Natuurpunt waar ik vrij lang verantwoordelijk ben geweest voor de studiewerkgroep en de beheerwerkgroep. Ik heb de vereniging hoe langer hoe groter en professioneler zien worden waardoor ik het als individu moeilijker had om mij er op mijn 'gemak' te voelen. Mijn engagement binnen Natuurpunt zorgde er ook voor dat ik af en toe problemen kreeg met '2 petjes' die op mijn hoofd stonden. Een 10-tal jaar geleden heb ik dan besloten om mijn engagement

zo goed als volledig stop te zetten maar wel in te zetten op een maximale samenwerking tussen Natuurpunt Markvallei en het Agentschap Natuur en Bos.

Als ik eerlijk ben dan mis ik die kleine vereniging waaruit het grote Natuurpunt Markvallei van 2022 is ontstaan, maar ik ben nuchter genoeg om te beseffen dat de maatschappelijke impact en relevantie van de sterke organisatie nu veel groter is.

Als ik terugkijk op mijn 'vertrek' uit de organisatie heeft dit ook voor een groot deel te maken met mijn autisme. Die kleine, veilige organisatie heeft nu eenmaal plaats heeft gemaakt voor een grote, (voor mij) vaak onvoorspelbare mastodont 😊. Ik twijfel er echter niet aan dat de mensen achter deze organisatie nog steeds beseffen dat ik veel liefde voor Natuurpunt Markvallei voel. Zonder die organisatie en de oprichters zou ik nooit geworden zijn wie ik nu ben. Ik ben echter bang dat, zo lang ik de lokale boswachter ben, een hernieuwd engagement lang op zich zal laten wachten.

Op welke manier zou volgens jou Natuurpunt nog meer kunnen bijdragen aan de natuurbescherming in de regio?

Ik denk dat educatie en communicatie nog steeds één van de belangrijkste zaken zijn die een natuurorganisatie kan doen. Natuurpunt heeft er lokaal voor gezorgd dat het merendeel van de mensen het belang inzien van het 'kader' natuur. Een kader dat zich leent om te wandelen, om te verpozen en om te sporten. Het is nu tijd om aan te tonen dat het 'kader'

dat we gebruiken het thuis is voor tal van organismen die dat NOG meer nodig hebben dan wij. Als dat besef doordringt dan hoop ik ook dat diezelfde mensen door hebben dat de terreinbeheerders in hun gebieden niet zo maar iets doen maar dat het gebeurt met kennis van zaken en bedoeld is voor de bewoners van die gebieden.

Hoe graag ik ook zie dat mensen naar de groengebieden komen, ik zou graag hebben dat diezelfde mensen beseffen dat ze er te gast zijn en niet dat ze het bezitten.

Hoe belangrijk is de Kolonie voor jou op het vlak van natuur?

Ongelooflijk belangrijk. Ik ken geen gebied dat multifunctionaliteit beter aantoont dan de Kolonie. Hier gaan landschap, recreatie, bewoning, landbouw en natuur samen. Regelmatig met de nodige spanningen maar meestal in een buitengewone harmonie! Maar heb je ook al eens naar het soortenlijstje gekeken dat er in dit gebied voorkomt? Zo bestaat het lijstje nachtvlinders uit bijna 600 soorten en het totaal aantal waargenomen soorten in het gebied benadert de 2000. Dat zijn dus MEER soorten dan jullie leden hebben!

Wat staat er tijdens de Koloniehappening op 8 mei op het programma vanuit ANB?

ANB zal op terrein aanwezig zijn met een infostand rond amfibieën die je tegenkomt tijdens de wandeling die iedereen kan volgen. We zullen daar diverse soorten salamanders laten zien en de manier waarop deze soorten geïnventariseerd worden. Verder zal men er terecht kunnen voor een praatje over het gevoerde

(amfibieën)beheer en het belang van deze soortgroep voor het ecosysteem. Ook de bruikbaarheid als 'paraplu-soorten' zal er uit de doeken gedaan worden. Wie wil weten wat die paraplu ermee te maken heeft moet maar eens stoppen.

Aan de Klapekster zullen we gezamenlijk zichtbaar zijn. Natuurpunt Markvallei is zo vriendelijk geweest om ons aan hun tafel te laten aanschuiven.

Belfius

Bank & Verzekeringen

Activiteiten

Er gaat hopelijk vanalles plaatsvinden, maar hou ook de website in de gaten voor meer up-to-date info moest er toch iets afgelast of gewijzigd worden

17-04-2022

Koloniewandeling

- 📍 BC De Klapekster
- 🕒 14.00 u
- 💰 Gratis

Elke derde zondag van de maand organiseert Natuurpunt Markvallei een gratis gegidste wandeling in Wortel Kolonie. Op deze manier wil de natuurvereniging geïnteresseerden kennis laten maken met de rijke geschiedenis van het beschermde landschap en met de hier volop aanwezige natuur. Een natuurgids van Natuurpunt Markvallei klaar om een groep mee op sleeptouw te nemen.

22-04-2022

Lezing: natuureducatie door de jaren heen door Paul Stryckers

- 📍 BC De Klapekster
- 🕒 20.00 u
- 💰 Gratis

Erfgoeddag 2022, weekend 22-24 april, staat dit jaar in teken van onderwijs. Natuurpunt Markvallei heeft altijd een sterke band met erfgoed en educatie gehad en we vonden het daarom tijd om eens stil te staan bij natuureducatie door de jaren heen. Paul Stryckers, oud-directeur van Natuurpunt CVN, heeft een hele tijdlijn waar hij samen met de bezoeker nostalgie en verbazing zal vinden.

29-04-2022

Lezing: Het boerenleven in de Noorderkempen door Jan Aertsen

- 📍 BC De Klapekster
- 🕒 20.00 u
- 💰 Vrije bijdrage

Inschrijven via de website !

Met zijn boek "t Is ook maar doodgaan" brengt Jan Aertsen een historische roman waarin het boerenleven in de Noorderkempen verweven wordt met de geschiedenis van een aantal families uit Loenhout. Jan is een fantastisch verteller en hij brengt een levendig portret van onze recente geschiedenis, den oorlog en de ingrijpende verandering van het boerenleven. Een Vlaamse familiesaga in de lange 20ste eeuw, zoals hijzelf zegt. Een verhaal van slimme boeren, hun koppigheid en durf gesteund door de veerkracht van hun straffe vrouwen. De verwoestende ruilverkaveling terwijl de Beatles doordringen tot op de boerderij, de leegloop van de kerk en de schaalvergroting die de boeren hun zelfstandigheid kost. Sommigen worden zelfs ecolist. Er is altijd hoop.

Jan Aertsen, geboren in Loenhout, landbouwkundige en nu gepensioneerd, landbouwcoach van Leuven, imker, globetrotter, was 20 jaar lang de kleine baas van Coopibo en het latere Vredeseilanden en vooral ook een begenadigd verteller en kronikeur.

01-05-2022

50 tinten ei na vroege vogelwandeling

- 📍 BC De Klapekster
- 🕒 06.00 u
- 💰 Kostprijs ontbijt

Inschrijven via de website !

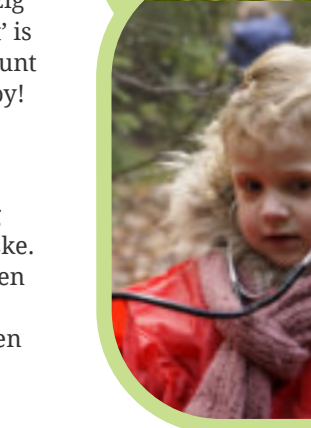
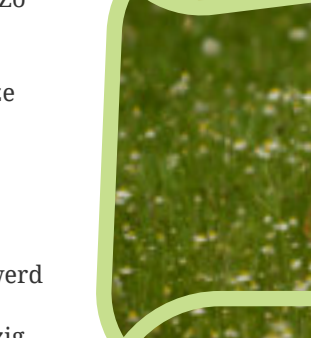
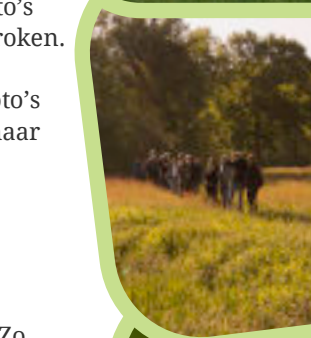
Natuurpunt Markvallei organiseert elk jaar een vroege vogelwandeling in de vallei van het Merkske. De traditie wil dat van de gelegenheid gebruik gemaakt wordt om nadien te genieten van een heerlijk ontbijt in bezoekerscentrum De Klapekster. In de vroege ochtend trekken we er op uit om te kunnen genieten van het gezang van de vogels. Bijzondere aandacht is er voor de zingende nachtegallen in de vallei van het Merkske. De wandeling is gratis. Nadien kan je genieten van een heerlijk ontbijt met eiergerechten. Hiervoor dien je je wel in te schrijven. Het ontbijt wordt verzorgd door het team van Den Rooyen Duyt dat deelneemt aan Expeditie Natuurpunt. De opbrengst gaat integraal naar aankopen van natuur in onze afdeling. Kinderen betalen 10 euro, volwassenen 15 euro. Je kan vertrekken om 6 uur aan Bezoekerscentrum De Klapekster. Het ontbijt wordt geserveerd vanaf 9 uur.

Doorlopend

Fototentoonstelling: bomen en struiken in de Markvallei

In Bezoekerscentrum De Klapekster stelt de fotowerkgroep regelmatig een andere fototentoonstelling voor aan de bezoekers. Tijdens de lente tonen we foto's van **de bomen en struiken van de Markvallei**.

Maar iedereen kan deelnemen aan onze tentoonstellingen. In de **volgende tentoonstelling** van januari tot maart tonen we foto's van zandpaden, zanddreden en het leven op deze paden in het werkingsgebied van NP Markvallei. Iedereen die een mooie foto rond dit thema heeft, en deze graag tentoongesteld ziet, mag deze in hoge resolutie (dus liefst via we-transfer of gelijkaardig medium) voor 15 mei 2021 doorsturen naar wimverschraegen@hotmail.com.

08-05-2022 200 jaar Wortel Kolonie: Zjefke de zwerver

- 📍 BC De Klapekster
- 🕒 13.00 u
- € Gratis

Het is 200 jaar geleden dat Wortel Kolonie in zijn eerste vorm werd opgericht. Alle partners op de site vieren dit met een koloniehappening door de deuren open te stellen. In bezoekerscentrum De Klapekster zorgen we voor natuurbeleving en gezelligheid! Naast de gebeurtenissen rond het bezoekerscentrum zal er ook een wandelroute zijn doorheen het historische kader van Wortel Kolonie. Met Natuurpunt Markvallei leggen we de focus op natuurbeleving tijdens deze wandeling. Zjefke de zwerver zal hier rond dwalen en de kinderen uitdagen tot wilde buitendingen, want het zijn dan ook de Wilde Buitendingen van Natuurpunt.

15-05-2022 Koloniewandeling

- 📍 BC De Klapekster
- 🕒 14.00 u
- € Gratis

Elke derde zondag van de maand organiseert Natuurpunt Markvallei een gratis gegidste wandeling in Wortel Kolonie. Op deze manier wil de natuurvereniging geïnteresseerden kennis laten maken met de rijke geschiedenis van het beschermde landschap en met de hier volop aanwezige natuur. Een natuurgids van Natuurpunt Markvallei klaar om een groep mee op sleeptouw te nemen.

20-05-2022 Foto-café: lente

- 📍 BC De Klapekster
- 🕒 20.00 u
- € Gratis

Tijdens de fotocafés ligt de focus niet alleen op de fotografie, maar ook op gezelligheid. Iedereen is welkom. Je brengt enkel door je zelf genomen foto's mee. Die worden, onder het nuttigen van een drankje, onder elkaar besproken. Op die manier leer je veel bij over sluitertijden, diafragmaopeningen, brandpuntafstanden, composities, ... Het thema is deze keer 'lente'. Vijf foto's over dit thema en vijf andere natuurfoto's mogen worden doorgestuurd naar verschraegen.wim@telenet.be of meegebracht op een stick.

05-06-2022 Droog of nat, kies zelf maar!

- 📍 Kapel Geheul
- 🕒 9.00 u
- € Gratis

Met Natuurpunt Markvallei zijn we bijzonder actief in de Vallei van het Merkske. Het Merkske kronkelt grenzeloos door het landschap en doet verschillende natuurgebieden aan als onderdeel van haar stroomgebied. Zo ook de Hoogmoerheide en het Moer waar droog en nat dicht bij elkaar liggen. Elk met zijn eigen, typisch biotoop. We gaan deze dag op stap met gids Marcel Verschuere door deze gebieden. Achteraf kan je zelf de keuze maken waar je voorkeur ligt. Droog of nat.

17-06-2022 Nachtje over Den Rooye

- 📍 Den Rooy
- 🕒 20.00 u
- € Gratis

Natuurgebied Den Rooy is in volle ontwikkeling. Door ingrepen van onze beheerploeg willen we meer doelsoorten terug in het gebied krijgen. Zo werd het wandelpad al verlegd tijdens het broedseizoen en konden we zo waarnemingen noteren van de nachtzwaluw. Onze studiegroep is ook bezig met het inventariseren van nachtvinders in het gebied. Het woord 'nacht' is al te vaak gevallen om er niets mee te doen. We organiseren met Natuurpunt Markvallei daarom een ontdekkingsmoment in de duisternis van Den Rooy!

26-06-2022 Foto-excursie: Het Moer

- 📍 BC De Klapekster
- 🕒 7.00 u
- € Gratis

De fotowerkgroep van Natuurpunt Markvallei organiseert op deze zondag een foto-uitstap naar Het Moer in Zondereigen, brongebied van het Merkske. De foto-uitstappen zijn telkens bedoeld om de deelnemers de kans te bieden van mekaar te leren. De leden van de fotowerkgroep zoeken in het natuurgebied naar mooie foto-objecten en proberen deze op een zo goed en zo mooi mogelijke manier in beeld te brengen. Uiteraard breng je best je fototoestel mee, maar deelnemen is in ieder geval gratis.

Leys IJzerwerken is uw partner voor kwalitatieve metaalbewerking: deuren, ramen, oranjeriën, trappen, poorten, hekwerken, kleinschalige constructie-elementen en allerhande exclusief maatwerk in staal en andere metalen zoals RVS, aluminium, cortenstaal.

We staan garant voor een planmatige werkvoorbereiding, service van de bovenste plank en werken uitsluitend met degelijke materialen om een correct geassembleerd eindproduct te leveren.

We schakelen graag onze expertise in om u advies te verlenen bij de ontwikkeling van uw project.

Leys IJzerwerken staat voor: vakmanschap, meer dan 20 jaar ervaring en betrouwbaarheid.

Veilingstraat 25 – 2320 Hoogstraten

Tel/fax +32 3 336 88 77 | GSM ED +32 497 68 09 74 | GSM TOM +32 477 98 59 71

www.leysijzerwerken.be | info@leysijzerwerken.be | tom@leysijzerwerken.be

Enkel op afspraak

SELEXION®

LAURYSSSEN

Minderhoutdorp 29c - 2322 Hoogstraten
03/340.25.40 - www.selexionhoogstraten.be

GEBROEDERS GEENS

POWERFULL INNOVATIONS

ROLLMOPS **KNIKMOPS**

*Compacte, multifunctionele transport-
machines en knikladers volledig gemaakt
in Hoogstraten.*

Gebroeders Geens nv
Hinnenboomstraat 5
2320 Hoogstraten

www.knikmops.be

Draagvlak voor natuur over de grenzen heen

Het draagvlak voor natuur groeit over de grens heen. Dat blijkt uit een peiling bij de natuurverenigingen van Oosterhout tot Zundert. Er zijn in de Baronie van Breda zo'n achttal verenigingen die zich inzetten voor de natuur, elk met een eigen stijl en veelal samenwerkend in Natuurplein de Baronie om zo de stem voor de natuur meer gewicht te geven. Door de coronabeperkingen moesten de populaire cursussen en excursies uitgesteld worden. Desondanks bleken de ledenaantallen te groeien. De reden lijkt dat in de coronaperiode steeds meer mensen het belang van natuur al genietend in de buitenlucht weer ontdekken.

In totaal zijn ruim 2300 gezinnen lid. Dat is een toename van 5 à 10 %. Uitschieters zijn Markkant-Milieudefensie-Breda (+27%) en IVN Mark & Donge, die met vijftig extra gezinnen bijna over de streep van 500 ondersteunende gezinnen heen gaat (+12%). Maar ook de 'handen uit de mouwen' activiteiten met natuuronderhoud kennen een toeloop. Zoals bij Mark en Lei met zijn groep van veertig natuurwerkers, de twintig man/vrouw sterke 'Groene Brigade' van Natuur & Landschap Gilze Rijen (NLGR) en de 'knotgroep' van de West Brabantse Vogelwerkgroep (mmv IVN).

Groei van natuurverenigingen

Binnen de landelijke KNNV (voor veldbiologie) is de grootste groeier de Bredase KNNV (134). In Alphen-Chaam maakt natuurvereniging Mark en Leij (262) actief werk van de lijfspreuk 'mee-anderen' om al samenwerkend resultaten te bereiken. Zo zijn o.a. de vennen op de Bleeker Heide hersteld. Het Etten-Leurse IVN Dintel- en Marklanden sluit zich (met 178) aan bij Natuurplein de Baronie. De ruim 50-jarige West Brabantse Vogelwerkgroep (365) popelt om zijn gewilde vogelcursussen weer te kunnen gaan geven. De NLGR in Gilze en Rijen (147) is gegroeid en heeft de plannen klaar voor het beekherstel van de Wouwerbeekvallei. IVN Mark & Donge heeft zijn 50 jarig actieve bestaan nog niet kunnen vieren, maar de bekende gevarieerde tweewekelijkse natuurwandelingen voor jong en oud zijn weer gestart. Net als de twee jeugdgroepen. Ook de voorjaars-, najaars- en natuurgidsencursussen komen er weer aan. Markkant-Milieudefensie-Breda kent onder de 190 leden een flinke toeloop van jongeren, druk bezochte Groencafé's en in samenwerking met de groep Ron Bekker de trendsettende zwerfvuilacties te land en 'suppend' te water van zo'n 270 'stadsjutters'. De Vogel- en Natuurwerkgroep Zundert (en Rijsbergen) kent een stijgende lijn (naar 575 gezinnen) met een bemoedigend aantal jongeren. De maandelijkse lezingen in het Vogelrevalidatiecentrum zorgden met zo'n 100 bezoekers voor geslaagde winteravonden.

Zo ondersteunen in de Baronie van Breda een groeiend aantal van ruim 2300 gezinnen de natuurverenigingen bij hun inzet voor de natuur. Natuur die de basis is om klimaateffecten op te vangen.

En wij ... ?

Ook de Vlaamse kant van de grens staat zijn mannetje. Heel actief is Natuurpunt Markvallei in de gemeente Hoogstraten. Bekend is het bezoekerscentrum 'de Klapekster' in het Unesco 'Kolonie der Weldadigheid' bij Wortel. En inmiddels zijn er zo'n 120 ha natuur dichtbij onze gezamenlijke grens verworven, waaronder het mooie Den Rooy en onverwachts ook zo'n 40 ha in de voorheen 'streng private' bossen van Smissegelbergen. Geen wonder dat er al ruim 1200 gezinnen Natuurpunt Markvallei steunen, waaronder veel 'werkers in het veld'. Samen met de natuurverenigingen aan de 'ollandse' kant van de grens wordt er ingezet op natuurherstel van het Merkske, de vallei van de Mark, Strijbeeksebeek en het terugdringen van de schadelijke stikstof en ammoniak emissies, die de natuur onder een 'stolp verstikt'.

Die samenwerking is ook hard nodig want onze gezamenlijke Brabantse en Vlaamse grensstreek is binnen de EU een broedplaats van slechtste luchtkwaliteit. Gezamenlijk tellen de natuurverenigingen aan beide zijden van de grens meer dan 3500 gezinnen die zich inzetten voor behoud en versterking van de natuur. En die hopen natuurlijk dat na de gemeenteraadsverkiezingen de nieuwe gemeentebesturen zich ook voor dat doel gaan inzetten.

Tekst: Joop van Riet

Foto: Dominiek Beerens - Bovenmark

HOUE VAN

FLATS

ZOEFF

BAM!

???

Dan heb ik
GRRROOT
nieuws voor jou,
kleine avonturier

[www.natuurpunt.be/
wiebenik](http://www.natuurpunt.be/wiebenik)